

Gazeta învățămîntului

Organ al Ministerului Învățămîntului și al Comitetului Central al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

Anul XIV nr. 693

vineri 1 februarie 1963

8 pagini 25 bani

EFICIENȚĂ

Sînt multiple și complexe sarcinile pe care ni le pune în față activitatea instructiv-educativă, dar școala noastră are la dispoziție căi variate prin care le poate rezolva. Îndrumate de organizațiile de partid, colectivele pedagogice poartă discuții în consiliile pedagogice, organizează interesanțele la lecții, dezbateri în comisiile metodice și cercurile pedagogice, participă la consfătuirile de producție inițiate pe linie sindicală. Colectivele pedagogice primesc de asemenea un sprijin important din partea organizațiilor de tineret.

Toate aceste căi și mijloace determină și influențează în chip pozitiv rezultatele muncii noastre atîta vreme cît nu pierdem din vedere faptul căruia îi sînt destinate, atîta vreme cît nu le socotim acțiuni în sine, rupte de problema capitală a activității noastre — lupta pentru cît mai bună pregătire a elevilor. Nenumărate aspecte concrete, nenumărate fapte din școli stau mărturie acestui adevăr.

Pornind de la unele deficiențe existente în munca educativă, organizația de partid de la Școala medie nr. 38 din raionul 23 August al Capitalei a pregătit o adunare de partid deschisă pe tema „Cum se reflectă munca dirigintului în rezultatele la învățatură, în frecvența și disciplina elevilor”. Insuși felul cum a fost formulată tema acestei adunări arată cu cită seriozitate privesc propria lor muncă pedagogică de la Școala nr. 38 și explică, în bună măsură, eficiența acțiunii. Desigur, succesul acesteia se datorește și faptului că referatul și discuțiile purtate pe marginea lui au pornit de la realitățile concrete ale școlii. Tocmai de aceea ele au reușit să pună în evidență rolul important care revine fiecărui diriginte din școala respectivă în îmbunătățirea activității și conduitei elevilor, să sublinieze căile pe care se poate realiza acest rol.

Iată și un alt exemplu. Cu prilejul lucrărilor scrise, profesorii unei școli din regiunea Iași au constatat că o bună parte din elevii claselor V-VII nu au suficiente deprinderi de compunere, nu știu să-și sistematizeze ideile după un plan ordonat și logic, să le redea în forma cea mai apropiată de limba literară. Problema aceasta a fost pusă în discuția consiliului pedagogic, care a stabilit o serie de măsuri concrete pentru a înlătura lacunele din pregătirea elevilor.

S-a hotărît astfel ca întreg colectivul profesorilor să se ocupe — folosind exercițiile efectuate în clasă, temele date acasă, convorbirile cu elevii etc. — de dezvoltarea deprinderilor de compunere. Totodată s-a hotărît ca profesorii de limba română să afecteze exercițiilor de compunere o parte din orele la dispoziția profesorului și s-a propus ca în comisia metodică a acestora să se trateze probleme legate de metodică lecțiilor de compunere. Eficiența acestor măsuri concrete nu a întârziat să se vadăască în rezultatele bune obținute de elevi.

Este neîndoielnic că asemenea acțiuni, organizate în așa fel încît să ducă la atingerea scopului propus, contribuie la îmbunătățirea reală a muncii instructiv-educative. Acest lucru îl înțeleg tot mai multe colective didactice din școlile noastre. Simpla lectură a planului general de muncă de la Școala de 8 ani din comuna Boiștea, raionul Moinești, de pildă, precum și cercetarea felului în care acesta se realizează în practică este deosebit de semnificativă. Principala lui trăsătură o constituie caracterul concret, specific, al sarcinilor pe care și-au propus să le realizeze învățătorii și profesorii școlii. Tocmai această caracteristică a determinat și eficiența lui, oglindită în succesele obținute în pregătirea elevilor. La fel, modul cum este concepută munca metodică la Școala de 8 ani din comuna Goioasa, din același raion, contribuie tocmai prin caracterul concret al problemelor discutate în comisiile metodice, prin strădania cadrelor didactice de a rezolva aceste probleme — la obținerea unor rezultate din ce în ce mai bune în pregătirea elevilor.

Munca bazată pe realități concrete, munca orientată spre fondul problemelor ne duce întotdeauna la rezultate pozitive, după cum o activitate formală, lipsită de un țel bine determinat și de un conținut substanțial, simplă imitație a unor acțiuni, este cu totul neeficientă și nu constituie decît o inutilă risipă de energie. Am asistat într-o școală la o ședință de Consiliu pedagogic prelungită la nesfîrșit, în care se discutau probleme vagi, generale „de principiu”, în care s-au vînturat la nesfîrșit, pe un ton mai mult sau mai puțin pedant, „teorii”, „idei”, „păreri”, în vreme ce în școala respectivă existau numeroase pro-

bleme — și nu dintre cele mai neînsemnate — rămase fără soluție. Deși era vorba de o ședință în care se analizau rezultatele trimestrului I cu scopul de a se stabili măsuri pentru îmbunătățirea activității în trimestrul următor, profesorii se rezumau la a-și „da cu presupusul” cu privire la necesitatea pregătirii mai bune a elevilor, la necesitatea de a întări munca educativă. Nimeni nu a avut însă preocuparea de a se întreba de ce în clasa a V-a „A” sînt mai puțini elevi promovați decît în clasa a V-a „B”, de ce în clasa a VII-a sînt 4 elevi cu nota 8 la purtare, de ce, deși directorul școlii a făcut mai mult de 10 asistențe la lecțiile profesorului de geografie, aceste lecții continuă să se desfășoare la un nivel scăzut. Vreme îndelungată cadrele didactice au continuat să discute „în general”, plictisindu-se reciproc. Cînd, în sfîrșit, ședința a luat sfîrșit, au exclamat ușurați și s-au îndreptat obosiți spre casă, după ce au consumat un timp prețios fără să fi dobîndit nici un rezultat practic. Evident, această discuție nu a rezolvat nimic pentru că ea nu a fost decît o acțiune pur formală, lipsită de eficiență. Ea nu a constituit decît o imitare a formei unei ședințe de consiliu pedagogic, dar a neglijat total tocmai ceea ce trebuia să constituie fondul acesteia — problemele concrete ale pregătirii elevilor din școala respectivă.

Există și alte manifestări de formalism în desfășurarea ședințelor consiliului pedagogic. Se prezintă rezultatele pozitive, se prezintă lipsurile și se dă citire unui plan de măsuri generale, de tipul „să se intensifice munca de educare”, „să se dea mai multă atenție pregătirii lecțiilor” etc. Nici în asemenea cazuri nu se rezolvă nimic, tocmai pentru că atît realizările cît și lipsurile nu au fost supuse unei analize temeinice pe baza cărora să se stabilească măsurile concrete ce se vor lua în viitor.

Înțelegerea și îndeplinirea formală a activităților metodice din școală, desprinderea lor de scopul principal căruia îi sînt subordonate se răzbină întotdeauna prin ineficiență. Simpla îndeplinire a formelor nu este decît o zadarnică risipă de energie.

(Continuare în pag. a 8-a)

„Luna cărții la sate”

Inimoși răspînditori ai culturii

Satul nostru colectivizat cunoaște o intensă muncă culturală, menită să ducă la ridicarea conștiinței colective, cu cerințele orînduirii socialiste. În această muncă aduc o contribuție dintre cele mai însemnate cadrele didactice din școlile satești. Nu există acțiune culturală satească în care să nu găsești cițiva din inimoșii noștri dascăli.

În aceste zile începe să se desfășoare „Luna cărții la sate”. Ca întotdeauna, învățătorii și profesorii din școlile satești își fac simțită și acum activitatea.

Iată, de pildă, cum stau în această privință lucrurile în regiunea Banat. Aici, sub conducerea Comitetului regional P.M.R., munca de difuzare a cărții la sate a luat o amploare deosebit de mare. Pe lângă cele peste 400 de unități ale cooperației de consum prin care se vinde cartea, activează și un număr de aproape 800 difuzori, din care peste 80 la sută îl reprezintă cadrele didactice. Și-au înscris de mult numele pe panoul de onoare mulți difuzori fruntași, cum sînt învățătorii și profesorii E. Mărculescu din raionul Deta, Mihai Boda din raionul Lugoj, Ion Coșu, Zeno Poenaru și Zenovia Pristoleanu din raionul Arad etc.

Pe ultimii i-am vizitat, cum s-ar zice, la ei acasă, adică în comunele unde își desfășoară activitatea. La Șiria am văzut și am aflat multe despre activitatea profesorului Ion Coșu. În cursul anului 1962, acest neobosit răspînditor al culturii a difuzat tîrînilor colectivisti cărți de literatură politică, ideologică, beletristică și agrozootehnică în valoare de 6100 lei. El a făcut ca în mîinile oamenilor muncii din Șiria să ajungă circa 2000 de volume. Metoda de difuzare a cărții pe care o practică tov.

Ion Coșu constă în munca de lămurire pe care el o duce cu fiecare cetățean în parte. Le vorbește despre conținutul cărților, despre însemnătatea lor pentru îmbunătățirea muncii în gospodăria colectivă, despre valoarea lor artistică etc. Tov. Coșu știe să răspundă așa cum trebuie setei de cultură, de cunoștințe, manifestată de tîrînimia noastră colectivistă.

O activitate asemănătoare desfășoară și profesoara Zenovia Pristoleanu din comuna Covășniș. Dacă în Șiria există și o librărie a cooperației, în Covășniș o asemenea unitate specializată nu există. De aci a rezultat și necesitatea ca volumul de cărți răspîndit prin difuzori să fie și mai mare.

— Oamenii cer cărți, mereu cărți noi și bune, folosite activității lor, și eu mă străduiesc să le satisfac cerințele — ne spune tov. Zenovia Pristoleanu.

Și faptele confirmă spusele. În decursul ultimului an tov. Pristoleanu a difuzat cărți în valoare de aproape 7500 lei. Este demn de subliniat și faptul că ea se interesează îndeaproape de procurarea cărților care sînt cele mai necesare colectivizatorilor. De pildă, cînd s-a discutat în cadrul învățămîntului agrozootehnic despre avutul obștesc în G.A.C., pentru a ajuta cursanților să înțeleagă mai bine necesitatea întăririi avutului obștesc al gospodăriei colective tov. Pristoleanu a solicitat de la librărie broșuri care tratau această problemă.

Acum, cînd începe tradiționala „Lună a cărții la sate”, este bine ca exemplul acestor difuzori fruntași și al multor alora din toate colțurile țării să fie urmat de cît mai multe cadre didactice, care și pe această cale pot aduce o prețioasă contribuție la desăvîrșirea revoluției culturale în țara noastră.

B. IEȘANU

Pentru dezvoltarea învățămîntului agricol

Rețeaua școlilor profesionale de mecanizatori și a școlilor pentru pregătirea tehnicienilor agricoli dispune în prezent, în toate regiunile țării, de unități care numără peste 69.000 de elevi, cu o treime mai mult decît în anul trecut. Pe baza Hotărîrii partidului și guvernului privind organizarea învățămîntului agricol rețeaua acestor școli va deveni încă și mai largă, astfel încît să poată corespunde pe deplin necesităților legate de întărirea continuă a agriculturii noastre socialiste.

În vederea asigurării celor mai bune condiții pentru dezvoltarea în perspectivă a învățămîntului profesional și tehnic de pregătire a cadrelor pentru agricultură a avut loc de curînd o ședință de lucru a secției de învățămînt și propagandă din cadrul Consiliului Superior al Agriculturii. Pe lângă membrii secției, la ședință au luat parte cadre didactice, reprezentanți ai unor instituții centrale și ai comisiilor agricole regionale.

Referatele prezentate cu acest

prilej s-au ocupat de problemele amplasării în viitor a unităților de învățămînt — centre școlare, școli tehnice și școli profesionale de mecanizatori — ca și de modul de organizare și de metodică instruirii practice a elevilor.

S-a arătat astfel necesitatea ca școlile ce vor lua ființă în viitor să fie amplasate în cadrul marilor unități de producție sau în imediata apropiere a acestora. Consiliile agricole regionale vor asigura spațiul de școlarizare necesar pregătirii cadrelor pentru unitățile de producție din regiunea respectivă conform cu cerințele fiecărei ramuri — agricultură, horticultură, zootehnie — și cu cerințele legate de mecanizarea lucrărilor agricole.

Discuții ample s-au purtat pe marginea referatului cu privire la organizarea instruirii practice a elevilor din școlile tehnice și din școlile de mecanizatori. S-a stabilit ca instruirea în producție să se desfășoare în unitățile agricole socialiste fruntașe și să fie astfel

organizată încît elevii să poată participa în cursul ciclului de școlarizare la toate etapele procesului de producție. Pentru aceasta a fost propus un grafic cuprinzînd lucrările la care să participe elevii în cadrul practicii de producție din fiecare an de studiu, în raport cu prevederile programelor. De asemenea, s-au făcut propuneri cu privire la îmbunătățirea practicii didactice (în cadrul școlii). Astfel, s-a considerat indicată organizarea pe lângă fiecare școală a unor gospodării didactice care să cuprindă circa 200 de hectare și să dispună de un sector fitotehnic și de plante de nutreț, de un sector pomicol, de un sector viticol și de un sector legumicol.

Discuțiile purtate în cadrul ședinței au contribuit la orientarea în perspectivă a școlilor profesionale și tehnice cu specific agricol și, prin aceasta, la îmbunătățirea muncii de pregătire a elevilor acestor școli.

Micii cititori ai bibliotecii raionale din Turda dovedesc un interes deosebit pentru consultarea materialelor ce le-au fost recomandate de profesori.

Contribuții la elaborarea unei metodici Din experiența unui cerc pedagogic de marxism-leninism

Studiul marxism-leninismului în școală ridică tot mai mult pe primul plan problemele metodice ale predării și însușirii acestui obiect de învățământ. Elaborarea unei metodici a predării cunoștințelor de marxism-leninism în învățământul mediu este o necesitate de mult simțită. În rezolvarea științifică a acestei probleme, un loc deosebit de important îl are generalizarea experienței înaintate din școală. Practica predării marxism-leninismului în școala medie, deși relativ nouă, este bogată și variată, ajutând pe cercetător în stabilirea cerințelor legate de predarea marxism-leninismului, în cunoașterea condițiilor și particularităților studierii lui în școală.

Cercul pedagogic de marxism-leninism ca formă de organizare a activității științifice și metodice a profesorilor de specialitate răspunde tocmai acestei necesități de a descoperi, analiza și generaliza experiența înaintată. El are menirea de a stimula și de a realiza în mod științific și conștient schimbul de experiență care, în alte condiții, se realizează mai mult sau mai puțin spontan.

Una din preocupările principale ale cercurilor pedagogice de marxism-leninism este aceea ca, prin activitatea pe care o desfășoară, să răspundă unei întrebări de bază pe care profesorii de specialitate și-o pun continuu: „Cum să predăm marxism-leninismul ca teorie științifică și revoluționară, pentru ca elevii să-și însușească cunoștințele cât mai bine, cât mai temeinic, în așa fel încât să fie capabili să le aplice în viață?”

Pe linia acestor preocupări, cercul pedagogic al profesorilor de marxism-leninism din Capitală a organizat de curând dezbaterile unui referat intitulat: „Pentru o și mai mare eficiență a predării marxism-leninismului în școala medie”. Rod al muncii colective a trei membri ai cercului — profesorele V. Demea, M. Draiculescu și I. Schwartz — referatul a contribuit prin orientarea și conținutul lui, prin modul de rezolvare a problemelor, la înarmarea cadrelor didactice de specialitate în vederea ridicării calitative a muncii lor.

Eficiența cunoștințelor de marxism-leninism este o problemă care, prin natura ei, depășește cadrul strict metodico-pedagogic, având o importanță teoretică și politică deosebit de actuală. Ocupându-se de activitatea ideologică a partidului, a trasat ca sarcină deosebit de importantă sporirea eficienței acestei activități. Această idee a fost bine reliefată în referatul despre care vorbim.

Generalizând propria lor experiență, autorii referatului au indicat patru direcții principale prin care se poate urmări sporirea eficienței cunoștințelor de marxism-leninism în cadrul procesului instructiv-educativ. Este vorba, în primul rând, de înțelegerea conținutului științific al noțiunilor și categoriilor marxism-leninismului, apoi de înțelegerea legăturilor dintre cunoștințele de la o temă oarecare și cunoștințele de la celelalte teme, ca și între acestea și cunoștințele din domeniul celorlalte obiecte de învățământ, de înțelegerea legăturii marxism-leninismului cu viața și, în sfârșit, de sporirea influenței educative a cunoștințelor de marxism-leninism asupra elevilor.

În cadrul primei probleme, referenții au scos în evidență necesitatea formării, dezvoltării și aprofundării științifice a noțiunilor de marxism-leninism. Aici s-a schițat rolul metodic al inducției și deducției în definirea noțiunilor și categoriilor, precum și rolul comparației și diferențierii în explicarea și analiza conținutului acestor noțiuni. Pentru concretizarea celor expuse, în referat s-au dat exemple din lecții. Astfel, în

legătură cu noțiunea de „bază economică a societății”, s-a făcut o comparație între baza economică din România burghezo-moșterască și baza economică din R.P.R. Ca indicații metodico-pedagogice referenții au insistat asupra necesității ca profesorul să se pregătească în amănunțime pentru lecția pe care o va preda, să stabilească noțiunile și trăsăturile noi care urmează să fie explicate sau adăugate vechilor cunoștințe etc. Arătând cum reliefează strinsa legătură dintre teoria marxist-leninistă și politica partidului nostru, referenții au menționat că în lecțiile lor cu privire la baza economică a societății au acordat toată atenția măsurilor revoluționare ale partidului pentru crearea bazei economice a socialismului în țara noastră.

Referatul a insistat cu deosebire asupra necesității ca profesorii să se preocupe cu toată grija de apărarea purității conținutului cunoștințelor de marxism-leninism și a arătat rolul pe care-l are în această privință combaterea și înlăturarea confuziilor mai frecvente la elevi în prima etapă a învățării. În această privință au fost citate pentru exemplificare confuziile pe care le fac unii elevi între „baza economică a societății” și „baza tehnico-materială”, între „revoluția socială” și „revoluția socialistă”, între „criza economică de supraproducție” și „criza generală a capitalismului” etc. În legătură cu această chestiune, participanții la discuții au observat că ar fi fost necesar ca referatul să analizeze și cauzele de ordin pedagogic și psihologic ale confuziilor mai frecvente, pentru a se indica nu numai metodele de combatere a acestora, ci și metodele de prevenire a lor.

Un merit al referatului a constatat în faptul că, ocupându-se de aprofundarea noțiunilor de marxism-leninism, a încercat să facă o deosebire analitică între funcția exemplului în explicarea cunoștințelor și în verificarea acestora. Discuțiile au sugerat necesitatea aprofundării aspectelor funcționale ale exemplului în cadrul predării și însușirii cunoștințelor de marxism-leninism și, în deosebi, necesitatea unor indicații metodice privind alegerea, prezentarea, analiza și generalizarea exemplului.

Cu privire la cea de a doua cale de sporire a eficienței cunoștințelor de marxism-leninism, referatul a insistat în primul rând asupra legăturii reciproce între aceste cunoștințe, arătând că elevilor trebuie să li se predea nu noțiuni izolate, ci sistemul noțiunilor de bază ale marxism-leninismului. S-a subliniat că elevii trebuie să înțeleagă clar, de pildă, legătura dintre modul de producție și lupta de clasă, între lupta de clasă și stat, între acestea și rolul maselor populare în istorie etc, înțelegerea acestei legături fiind o parte importantă a formării concepției despre lume a elevilor. Ei trebuie să-și dea seama că legăturile dintre cunoștințele pe care le studiază reflectă de fapt legăturile obiective existente în natură și societate.

Punând în discuție o serie de probleme importante ale predării, referatul a adus, după părerea noastră, o contribuție la elaborarea premiselor metodicii predării marxism-leninismului în școală, pe care momentul de față ne-o cere imperios. Aportul cadrelor didactice din cercurile pedagogice de marxism-leninism la realizarea acestei lucrări poate fi, după cum se vede, deosebit de valoros.

La propunerea responsabilului de cerc, s-au constituit colective care să ia în studiu programa și manualele diferitelor obiecte predate în școală. Pe baza studiului întreprins, colectivele au sarcina ca, împreună cu profesorii de specialitate, să stabilească aspectele de conținut și de metodă privind corelația dintre studiul marxism-leninismului și studiul celorlalte obiecte de învățământ.

În privința legăturii cunoștințelor de marxism-leninism cu viața, referatul a avut meritul de a veni cu o precizare privitoare la conținutul și formele de realizare a acestei legături în procesul de învățământ. În primul rând s-a precizat că profesorul de marxism-leninism trebuie să aibă în vedere practica revoluționară, social-istorică, ceea ce înseamnă în etapa actuală, la noi în țară, practica desăvârșirii construirii socialismului. În această privință referatul a subliniat un aspect pozitiv al programei de marxism-leninism, care la o serie întreagă de teme a prevăzut lecții ce se ocupă în mod special de realitățile construirii socialismului la noi în țară. Tot aici autorii au stăruit în mod deosebit asupra însemnătății pe care o are folosirea în predare a documentelor de partid, ca și a cuvintărilor conducătorilor partidului comunist și muncitorești și, îndeosebi, a cuvintărilor conducătorilor P.M.R. și P.C.U.S. Arătând că în documentele de partid se dezvoltă creator noțiunile și tezele marxism-leninismului în strânsă legătură cu viața, ca cerințele acesteia, autorii referatului au subliniat că ele ajută profesorului să dea lecțiilor o orientare justă, actuală, să-și aleagă cele mai potrivite exemple, să le analizeze și să le interpreteze de pe pozițiile marxism-leninismului creator.

Luând o atitudine critică față de unele manifestări de formalism existente în predarea cunoștințelor de marxism-leninism, manifestări care au ca urmare faptul că unii elevi își însușesc aceste cunoștințe în mod mecanic, fără a le putea folosi și aplica în situațiile noi ale vieții, autorii referatului au subliniat cerința ca predarea să fie cât mai științifică și mai clară, cât mai strins legată de problemele vieții, de sarcinile tratate de partid.

Reliefând necesitatea formării atitudinii juste a elevilor, a formării deprinderii de a traduce în viață cele învățate, referatul s-a ocupat în incheiere — ca o concluzie la problemele anterioare — de influența educativă a cunoștințelor de marxism-leninism. S-a arătat, astfel, că scopul fundamental al lecțiilor de marxism-leninism trebuie să fie acela de a-l înarma pe elevii cu concepția științifică, materialist-dialectică, de a determina o comportare corespunzătoare a lor în viață. Fiecare elev — s-a spus în referat — trebuie să fie nu numai convins de justetea ideologiei și politicii partidului marxist-leninist, dar și să lupte activ pentru aplicarea în viață a acestei ideologii și politici.

Punând în discuție o serie de probleme importante ale predării, referatul a adus, după părerea noastră, o contribuție la elaborarea premiselor metodicii predării marxism-leninismului în școală, pe care momentul de față ne-o cere imperios. Aportul cadrelor didactice din cercurile pedagogice de marxism-leninism la realizarea acestei lucrări poate fi, după cum se vede, deosebit de valoros.

VALDEMAR POPA
cercetător științific principal
la Institutul de științe
pedagogice

Studiul la microscop în laboratorul Centrului școlar agricol din Arad.

Păreri despre manuale

Observații pe marginea unui manual de chimie

Manualul de chimie pentru clasa XI-a, ediția 1962, prezintă față de ediția anterioară o serie de îmbunătățiri atât din punct de vedere al conținutului, cât și din punct de vedere grafic.

Cu toate acestea, în manualul amintit se mai întâlnesc unele deficiențe. De pildă, la pagina 47, la lecția despre terpene sînt date formule greșite. Formula restrînsă a izoprenului apare astfel C_5H_8 în loc de C_5H_8 , cum este în realitate. Mai jos este prezentată reacția de formare a dipentenului din două molecule de izopren. Aici, lipsind o legătură între doi atomi de carbon ai primei molecule de izopren, se creează impresia că este vorba de trei molecule diferite care intră în reacție în loc de două, așa cum este în realitate. Datorită lipsei legăturii amintite, în aceste formule apar atomi de carbon trivalenți, ceea ce contravine realității.

La pagina 48, în cadrul aceleiași lecții este prezentată greșit formula pinenului, în care apar

în mod eronat atomi de carbon trivalenți.

Și figura nr. 24 de la pagina 50 îi induce în eroare pe elevi. În această figură, în care este prezentată schema structurii spațiale a moleculei de benzen, lipsesc legăturile duble caracteristice moleculei de benzen, ceea ce face ca atomii de carbon să apară ca fiind trivalenți. De asemenea, figura de la pagina 83 reprezintă neclar cele spuse în text.

Cred că ar fi bine ca la lecția despre aldehide reacția de reducere a azotatului de argint cu aldehydă formică să cuprindă și faza intermediară, în care se obține azotatul de argint amoniacal, despre care se amintește în text.

Am menționat aceste lipsuri ale manualului de chimie pentru a fi remediate la reeditarea manualului care, în general, constituie un real sprijin în munca profesorilor și elevilor.

Prof. M. AILOAIEI
Școala medie nr. 4 — Iași

Mai multă exigență în controlul tehnic al manualelor

Un manual este util numai atunci cînd îndeplinește toate cerințele didactice și tehnice. Dacă chiar numai una din aceste cerințe este știrbită, valoarea manualului scade.

La începutul anului școlar 1962/1963 au sosit în școala noastră unele manuale care prezintă lipsuri serioase din punct de vedere al controlului tehnic. Astfel, unora le lipsesc pagini întregi: un manual de limba română pentru clasa a VI-a nu are file de la pagina 160 pînă la 193, unul de botanică pentru clasa a V-a — de la pagina 48 pînă la 65, un manual de limba rusă pentru clasa a V-a — de la pagina 80 pînă la 97, iar un manual de geografie pentru clasa a IV-a — de la pagina 32 pînă la 46.

Unele manuale au pagini neimprimabile (file albe): un manual de geografie pentru clasa a VI-a este neimprimat la paginile 177, 178, 183, 184, 186, 187, 190, 191,

iar un manual de geografie pentru clasa a VI-a, la paginile 166, 167, 170, 171, 174, 175.

Am primit și manuale cu numeroase pagini greșite. De exemplu, la un manual de geografie pentru clasa a IV-a, pe o pagină se poate citi 17, iar pe verso 20, în altă parte 25 și pe verso 28. Interesant este că textul de la paginile respective corespunde paginilor din manualele bune.

Pe de altă parte, unele manuale au pagini duble. O carte de limba rusă pentru clasa a V-a cuprinde de două ori paginile 65—80, lipsindu-i însă paginile 80—97.

O asemenea situație, desigur, este de natură să încurce și nu să ajute pe școlari în munca lor cu cartea.

Prof. VICTOR V. TUNSOIU
Școala de 8 ani, comuna
Murgăș, raionul Oltețu

Activitățile practice agricole în luna februarie

Iarna deosebit de aspră pune, în acest an, anumite probleme în organizarea activităților agricole ale elevilor pe teren. Din cauza temperaturii scăzute, este necesar să ne preocupăm de micșorarea timpului afectat deplasării și să folosim aceste deplasări numai pentru lucrări efective. Celelalte activități, ca de pildă, observările sau expunerea unor chestiuni teoretice, se pot desfășura în condiții bune și în clasă, în laborator sau la colțul naturii vii.

În clasa a V-a, activitățile practice agricole din luna februarie vor fi legate, conform planului calendaristic, de studierea secarei, orzului, ovăzului și porumbului. În cadrul aplicațiilor practice se pot organiza lucrări pentru recunoașterea cerealelor păioase prin observarea dirijată de către profesor a planșelor, exponatelor, a plantelor întregi în snopi, a boabelor, precum și a spicilor de secară și orz și a paniculelor de ovăz. Este bine să folosim în această lucrare metoda comparației pentru a scoate în evidență deosebirile și asemănările dintre cerealele păioase. Pentru o mai bună cunoaștere a acestora este indicată și studierea inflorescențelor prin demonstrarea fiecărei operații de îndepărtare a părților componente ale spicului, așa încât elevii să fie cât mai bine lămurii asupra alcătuirii lui. După demonstrația profesorului, elevii vor efectua frontal, sub îndrumarea lui, aceleași operații, îndepărțând învelșurile spiculețelor și ale bobului cu ajutorul unui ac.

Folosind comparația, vom sublinia diferențele dintre bobul de orz și cel de orzoaică, arătând că aspectul mai pîntecos al acesteia se datorește conținutului său mai bogat în substanțe zaharoase, ceea ce o face proprie fabricării berei.

Pentru recunoașterea cerealelor păioase în primul stadiu de dezvoltare, după aspectul urechiușelor, este recomandabil să folosim material natural obținut prin semănături efectuate în cutii.

În ultima săptămână a lunii februarie putem organiza o aplicație practică cu elevii în vederea determinării purității boabelor de porumb, urmată de determinarea facultății germinatoare prin așezarea boabelor în farfuri cu nisip umezit. Determinarea purității semințelor și a facultății germinative trebuie să fie urmată de calculul cantității de sămînță la ha (norma de sămînță).

În afara acestor aplicații practice în clasă sau laborator, se poate organiza și o deplasare la centrul mecanic al G.A.S. sau la S.M.T., pentru a se studia mașinile speciale de semănat porumb și eventual combinele de recoltat porumbul. O astfel de cunoaștere prealabilă a mașinilor sporește interesul elevilor pentru muncă și va ușura studierea lor în cadrul disciplinei „Mecanizarea, electrificarea și chimizarea agriculturii”.

În clasa a VI-a, în luna februarie se organizează lucrările prevăzute în programă în legătură cu pregătirea amestecurilor de pământ pentru răsadnițe și pentru ghivece nutritive, confecționarea acestora, pregătirea semințelor de legume în vederea semănăturii și chiar semănatul legumelor timpurii în răsadniță (varză, conopidă, roșii, ardei). De asemenea, se desfășoară lucrări de îngrijire a rásadurilor, de alegere a cartofilor și de punere a lor la iarovizat pentru culturile timpurii. Pentru pregătirea acestor lucrări este indicată prezentarea și discutarea diafilmelor „Cultura legumelor” și „Iarovizarea cartofilor”.

Aplicațiile practice privitoare la cultura legumelor — pregătirea amestecului de pământ, confecționarea ramei pentru obținerea ghivecelor nutritive, prepararea soluției și tratarea semințelor de legume — se desfășoară întii pe baza metodei demonstrative, profesorul explicând și arătând fiecare etapă de lucru. Apoi

vom folosi interogarea elevilor, execuția lucrării de către unul sau mai mulți elevi, după complexitatea lucrării și, în sfârșit, efectuarea ei, sub îndrumarea profesorului, de către întreg colectivul clasei.

Cînd vom studia cu elevii iarovizarea cartofilor, după prezentarea și discutarea diafilmului putem trece la prepararea soluției de formalină, la alegerea cartofilor pentru iarovizat în vederea culturilor timpurii, la tratarea lor, la așezarea lor pe polițe sau la înșirarea pe o sfoară care a fost dezinfectată în prealabil. Lucrarea aceasta, care se va desfășura în clasă, în laborator sau la colțul naturii vii, va fi urmărită în timp, pentru ca elevii să poată observa întregul proces al iarovizării.

Împărțiți în echipe, elevii clasei a VI-a pot participa, prin rotație, și la numeroase activități din G.A.C. — curățirea locului de zăpadă, așezarea stratului de paie, căratul cu targa a bălegarului încălzit, confecționarea patului (așezarea bălegarului cu furca și presarea lui), așezarea tocului și umplerea spațiilor exterioare dintre două răsadnițe apropiate. De asemenea, elevii pot căra geamurile, le pot așeza peste tocure etc. Ei pot participa și la așezarea pământului într-o răsadniță pregătită anterior (în care bălegarul s-a încălzit), sau pot efectua semănături în răsadnițe în care pământul s-a încălzit îndeajuns. După demonstrația profesorului sau a tehnicianului, fiecare elev va semăna o jumătate sau o treime de rînd în răsadnițele rezervate la gospodărie pentru școală.

Chiar și acolo unde gospodăriile agricole nu au un sector legumicol, școala trebuie să organizeze producerea rásadurilor de legume. Acestea se pot obține în clasă în cutii de 50/30/7-8 cm., sau chiar în cutii obișnuite de marmeladă. Acestor cutii li se asigură drenajul, se umplu cu un amestec de pământ cernut (două părți mranită, o parte pământ de grădină și o parte nisip) pînă la circa 1 cm. de marginea de sus, pentru ca apa de udat să nu se reverse. Se presează bine pământul, se nivelează cu mina și apoi cu un bătător (scîndură cu mîner), se trasează rîndurile de-a latul cutiei, cu un bețișor, la 3-5 cm. distanță unul de altul și se seamănă. Sămînța se acoperă, cernîndu-se deasupra un strat de mranită sau nisip cu aceeași grosime ca a seminței. Se presează din nou cu bătătorul, pentru a pune sămînța în contact cu pământul și se udă cu o stropitoare cu sită fină (apa de udat trebuie să aibă temperatura camerei). Lădița se ține la căldură, acoperită cu geam și ziar și se descoperă cînd plantele au rásărit și au nevoie de lumină. Mai tîrziu,

plantele vor fi rásădite (repicate) în pahare de hîrtie umplute cu pământ, care se vor planta apoi direct în teren.

Pentru clasa a VII-a se recomandă activități practice care să ceară deplasări scurte sau care să se poată desfășura în întregime în condițiile adăpostirii elevilor (în clasă, în laborator, la G.A.S. din localitate). Astfel, pentru lucrările de mecanizare, inițierea se poate organiza în atelierele G.A.S. Aci se vor studia mașinile și uneltele agricole, insistîndu-se în special asupra părților principale din care sînt alcătuite și, mai ales, asupra părților active. Elevii, împărțiți pe echipe, pot participa alături de muncitori la lucrările cerute de programă, învățînd cum se reglează și cum se deservesc anumite mașini și uneltele agricole, cum sînt curățite și întreținute.

Se pot desfășura, de asemenea, unele activități practice care să pregătească predarea temei „Organizarea întreprinderilor agricole socialiste”. Bunăoară, se poate face o vizită la G.A.C., pentru ca elevii să vadă cum este organizată producția vegetală și creșterea animalelor, cum se desfășoară munca în ramurile anexe. În luna ianuarie, în toate G.A.C. s-au dezbătut planurile de producție. Este bine ca unele prevederi ale acestora să fie aduse la cunoștința elevilor, care se vor familiariza astfel și mai mult cu problemele importante ale gospodăriei și ale vieții satului. Este necesar, de asemenea, ca elevii să cunoască, așa cum prevede programa, normativele G.A.C.

Vizita la G.A.C. va fi pregătită printr-o discuție în cadrul căreia se vor lămurii noțiunile de plan de producție, brigadă, zi-muncă, normă etc. De asemenea, în timpul discuției vom face cunoscute elevilor planul de organizare a terenului gospodăriei brigăzile, normativele de lucru, defalcarea planului de muncă al gospodăriei pe brigăzi și echipe.

Se mai pot organiza — dacă timpul permite — lucrările pomicele prevăzute în programă: lucrări de stropire a pomilor fructiferi sau altoiri cu ramuri detașate. Ca toate celelalte lucrări, și acestea se pregătesc în clasă sau în laborator. Este necesar să se acorde o deosebită atenție instructajului prealabil asupra regulilor ce trebuie respectate în timpul stropirii și al altoitului.

După cum se vede, și în luna februarie există o gamă întreagă de lucrări în care elevii pot fi antrenați cu folos. Este necesar ca acestea să fie planificate în mod judicios de către profesori și să se asigure îndeplinirea lor creatoare, în funcție de condițiile locale și de starea vremii.

Lector univ. H. CONST. MATEI
Prof. ing. PAUL DABIJA

În laboratorul de științe naturale al Palatului pionierilor

Excursii în întreprinderi

Predînd elevilor din clasa a VII-a cunoștințe despre producția industrială, am căutat să-i ajutăm să cunoască nemijlocit elementele generale ale acesteia. Bunăoară, la tema „Organizarea întreprinderilor industriale socialiste” am planificat o excursie la Uzina de mecanică fină astfel încît elevii să vadă nemijlocit cum este organizată munca în secțiile unei întreprinderi.

În uzină ei au aflat că secțiile de bază ale acesteia cuprind toate atelierele de producție, unde se fabrică un sortiment variat de instrumente pentru măsurători de precizie — șublere, micrometre, rigle gradate, vitezometre, manometre etc. — că secțiile auxiliare cuprind toate atelierele de întreținere, iar secțiile de deservire asigură transportul și livrarea produselor.

Apoi a fost analizată însemnătatea fiecărei secții în par-

te. Astfel, elevii au văzut că secțiile de bază ale întreprinderii sînt dotate cu mașini specializate pentru un anumit sortiment, puse în funcțiune în mod automat. Li s-a explicat totodată care sînt perspectivele de extindere a lucrărilor executate automat. A fost subliniată în mod deosebit însemnătatea atelierului de verificare, unde precizia de execuție a fiecărei lucrări este verificată cu o rigurozitate mergînd pînă la zecimi de micron.

În secțiile auxiliare elevii au văzut cum se pregătesc materialele din care se obțin diferite produse ale întreprinderii și cum se efectuează reparațiile ale sculelor și mașinilor folosite în producție — strunguri, freze, raboteze, prese etc., iar în secțiile de deservire elevii au fost lămurii asupra dublului rol al acestora — aprovizionarea secțiilor de bază și a secțiilor au-

xiliare cu materialele necesare și livrarea către întreprinderile beneficiare a produselor uzinei.

Elevii și-au dat seama de faptul că întreaga muncă a uzinei se desfășoară în mod planificat, în strînsă concordanță cu planul economic general și în mod special cu planurile întreprinderilor din sectorul construcțiilor de mașini, cu care au fost încheiate contracte de colaborare.

În scopul adîncirii cunoștințelor predate la tema „Organizarea întreprinderilor industriale socialiste” voi organiza și o excursie la uzina „Electromagnetica”, a cărei secție de bază cuprinde ateliere unde se produc telefoane, galvanometre, ampermetre, voltmetre, wattmetre, transformatoare, centrale telefonice automate.

Prof.
STELA SERGHIE
Școala de 8 ani nr. 19
din București

Lecțiile de lucru manual

Programa de lucru manual pentru clasele I-IV prevede în trimestrul II predarea capitolului „Împletituri diferite”. Lucrările practice din acest capitol sînt planificate, conform programei, după lucrările de modelaj în argilă și plastilină. Ca materiale pentru executarea împletiturilor programa prevede folosirea aței de bumbac, de in sau cîneapă, a lînei, a fișilor de hîrtie, a sfoii, a pânșurilor de porumb, rafiei, paieilor, nuielelor.

În cadrul lucrărilor de împletituri învățătorul are prilejul să îmbogățească cunoștințele elevilor cu date referitoare la proveniența materialelor cu care se lucrează și asupra ramurilor de producție în care sînt folosite aceste materiale (în filaturi, în fabricile de tricotație, în activitatea din G.A.S. și G.A.C.). Elevii capătă în cadrul acestor lecții, pe lîngă numeroase cunoștințe, priceperea și îndemînarea de a utiliza cele mai variate materiale pentru executarea unor obiecte împletite.

Lucrările practice de împletituri încep cu o lecție introductivă în care elevii fac cunoștință cu proprietățile materialului, învață să mînuiască instrumentele și fac primele exerciții de probă. În prima lecție se asigură deci baza teoretică a desfășurării lucrării, pentru ca apoi în lecțiile de exerciții, să se aplice cele explicate de învățător.

Experiența ne-a arătat că este bine ca în cadrul acestor lecții învățătorul să nu demonstreze lucrarea în întregime de la început. De pildă, cînd se explică confecționarea coșulețelor împletite din paie sau pânșe, învățătorul va demonstra la început numai împletitura, celelalte explicații și demonstrații realizîndu-se pe parcursul lecției, după ce elevii termină cite o etapă de lucru independent. În felul acesta intervenția învățătorului nu va frîna activitatea independentă a elevilor. Ne-am dat seama totodată că este necesar să-i ajutăm în timpul lucrării pe elevii mai puțin îndemînatici.

Unele obiecte prevăzute de programă pentru a fi confecționate în cadrul lucrărilor de împletituri se pot executa organizînd clasa pe grupe de elevi. În acest caz, dacă, de exemplu, o grupă de trei elevi execută un

coș din nuiele, activitatea lor va trebui organizată în așa fel încît fiecare elev să participe pe rînd la toate etapele lucrării.

La repartizarea obiectelor ce vor fi efectuate ținem seama de faptul că în clasă sînt atît fete cît și băieți. În timp ce băieților le repartizăm împletiturile din paie, nuiele, pânșe, sfoară, fetelor le repartizăm împletiturile din ață, lînă sau bumbac.

Sporînd treptat complexitatea lucrărilor, am procedat în felul următor. În clasa I fetele au executat cu croșeta împletituri simple din ață sau lînă groasă (lanț, piciorușe, găurele), în timp ce băieții au împletit coarda și biciul din pânșe de porumb sau benzi din paie sau nuiele. În clasa a II-a fetele au lucrat împletituri cu croșeta din lînă sau ață groasă, cum ar fi, de pildă, punga pentru sticla de cerneală, iar băieții au împletit coarde, ștergătoare și coșulețe din paie sau nuiele. În clasa a III-a fetele au executat, în cadrul împletiturilor cu croșeta sau cu cîrligele fulare și căciulițe, în timp ce băieții au lucrat la împletirea pălăriei din paie și a coșului din nuiele. Tot în cadrul acestui capitol am planificat atît pentru fete cît și pentru băieți, ca activitate comună, confecționarea plasei din sfoară. Elevele din clasa a IV-a au împletit flanele, mînuși cu degete etc., iar băieții din această clasă papuci din paie, coșuri mari ș.a.m.d.

Am rezervat două ore pentru ca întreaga clasă a IV-a să învețe țesutul ciorapilor, cusutul nasturilor, reparatul aghișurilor etc. Cu acest prilej i-am făcut pe elevii să înțeleagă necesitatea însușirii acestor deprinderi practice, pentru a-și asigura singuri tinuta îngrijită.

Căutînd permanent ca în cadrul orelor de lucrări practice să le formăm elevilor priceperi și deprinderi utile vieții de fiecare zi, reușim să le stimulăm interesul pentru aceste lucrări practice și să asigurăm însușirea conștientă a cunoștințelor.

VALERIA ȘI FLORIAN
DIȚULEASA
Școala de 8 ani din Vitănești
Costești

Însușirea scrierii corecte de către începători

II

În actul scrierii copiilor începători se observă adeseori că ei însoțesc scrierea cu articularea șoptită a cuvintului pe care îl scriu. Explicația psihologică a acestui fapt constă în aceea că, articulând sunetele componente ale cuvintului, copilul fixează proprietățile lor deosebite și capătă mijloace deosebite de sprijin pentru a recunoaște clar sunetul necesar, separându-l de celelalte sunete învecinate prin articulare. Actul scrisului cere nu numai o precizie diferențiere acustică a diferitelor sunete ale limbii, ci și transformarea variantelor neclare ale sunetelor în forme distincte și stabile. De aici necesitatea ca în astfel de situații să se manifeste îngăduință și răbdare, întrucât treptat, pe măsură ce această cerință a scrierii este însușită pe baza procedurilor juste de predare, fenomenul dispore.

Foarte frecventă în practica scrierii copiilor pe treapta abecedară este și inegalitatea calității scrierii. Dacă în timpul unui exercițiu de scriere primele semne grafice se scriu corect, cu cât copilul se apropie de sfârșitul rîndului de caiet cu atât devierele de la scrisul frumos sînt mai mari. Aceleași litere care la începutul rîndului au fost scrise frumos, corect, la mijlocul rîndului și spre sfârșitul lui sînt scrise cu tot mai multe devieri de la scrierea corectă, atît în ceea ce privește dimensiunea cît și înclinarea, grosimea etc. Cauza acestui fenomen se datorează în mare parte mobilității mari a degetelor palmei și a brațului, care deviază în timpul scrierii, influențînd negativ precizia scrisului. Întrucît copilul nu poate să adapteze mișcările sale condițiilor în continuă schimbare (poziția cuvintelor la începutul, la mijlocul sau la sfârșitul rîndului, dimensiunea, structura lor grafică diferită etc.), unele abateri de la scrierea corectă continuă să se manifeste și mai tîrziu, pe treapta post-abecedară.

Se desprinde din cele de mai sus sarcina de a desfășura o muncă organizată și sistematică, pentru a-i deprinde pe elevi să-și coordoneze just mișcările brațului, mîinii etc. Încă din perioada pre-abecedară trebuie să-i convingem pe elevi de importanța poziției corecte la scris, să asigurăm însușirea de către ei a regulilor tehnice ale scrisului și efortul lor conștient de a le aplica în scriere.

Spre sfârșitul perioadei abecedară, cînd copiii cunosc cea mai mare parte a alfabetului, se poate folosi în vederea însușirii deprinderilor de scriere, alături de exercițiile de copiere și transcriere la care ne-am referit în articolul precedent, forma de activitate care constă în răspunsuri scrise la întrebări cu ajutorul unor tablouri înfățișînd obiecte. Putem utiliza în acest scop tablouri pe care copiii le cunosc din lecțiile anterioare, ca și tablouri noi, accesibile copiilor.

Răspunsurile la întrebări cu ajutorul unor ilustrații se pot folosi uneori — în funcție de nivelul clasei — și mai devreme decît spre sfârșitul perioadei abecedară, bine înțeles cu condiția ca ele să fie alcătuite din cuvinte ce conțin literele învățate.

O altă formă de activitate menită a contribui la însușirea și formarea deprinderilor de scriere corectă constă în scrierea denumirii ilustrațiilor.

În paginile abecedarului se găsesc numeroase ilustrații sub care sînt scrise cu litere de mîna denumirile lor incomplete (lipsesc 1-2 litere). În locul literelor lipsă sînt puse liniuțe. Ilustrațiile sînt așezate, de obicei, sub textul de tipar, iar denumirile lor sînt formate din una, două sau mai multe silabe, în funcție de treapta însușirii citirii de către copii. Aceștia vor fi îndrumați să arate ce litere lipsesc, apoi să compună cuvintele respective din literele alfabetului decupat și, în sfîrșit, să copieze denumirile ilustrațiilor cu cuvinte complete. Înainte de com-

punerea cuvintelor din literele alfabetului decupat are loc analiza fonetică.

Variînd acest exercițiu, putem folosi nu numai ilustrațiile din abecedar, ci orice fel de ilustrații accesibile copiilor și pentru scrierea denumirii cărora ei cunosc literele necesare. Munca cu astfel de ilustrații se desfășoară în felul următor: Se așează ilustrația pe tablă sau pe stelaj. Se cere copiilor să denumească obiectul pe care-l reprezintă, să compună pe stelaj denumirea ilustrației din literele alfabetului decupat, iar apoi să scrie cuvîntul respectiv în caiete.

După ce copiii au învățat să scrie un număr de 8-10 litere și au scris cuvintele cu aceste litere, pe drumul consolidării scrierii se folosesc cu succes dictările.

Dintre diversele feluri de dictări, cea mai frecvent folosită, întrucît corespunde posibilității copiilor pe această treaptă de însușire a scrierii, este dictarea cu explicații prealabile. După ce s-au dictat literele învățate, la începutul perioadei abecedară, se dictează și cuvinte formate din literele învățate. În prealabil, cuvintele ce urmează a fi dictate sînt compuse la tablă. După compunerea fiecărui cuvînt la tablă urmează dictarea și scrierea lui.

Ce fel de cuvinte se dictează? În primele lecții vom dicta cuvintele pe care copiii le-au mai scris din abecedar, iar ulterior cuvinte pe care le-au transcris. După cîteva lecții de acest fel se dictează și cuvinte noi. Respectarea unei astfel de gradări la exercițiilor de dictare este imperios necesară, spre a se asigura o concordanță între posibilitățile de care dispune elevul la un moment dat în ceea ce privește însușirea tehnicii scrisului și complexitatea problemelor grafice cărora el trebuie să le facă față în transcrierea cuvintelor.

Pentru dictarea cuvintelor noi e necesară o explicație prealabilă a sensului lor, dacă e necunoscut sau puțin cunoscut unor copii. Pentru a controla însușirea conștientă a sensului cuvintelor respective le vom cere copiilor să formeze, din cuvintele scrise pe baza dictării, propoziții. Desigur, și aceste cuvinte urmează să fie întii compuse la tablă din literele alfabetului decupat.

Și în ceea ce privește dictarea propozițiilor e necesar să se respecte cerința trecerii treptate de la ușor la greu. Întii se dau la dictare propoziții simple, pe care copiii le-au citit și le-au scris sau le-au transcris din abecedar, și pe ale căror cuvinte, deci, le cunosc. Abia apoi trecem la dictarea unor propoziții în care figurează și cuvinte noi. Primele propoziții dictate se compun în prealabil la tablă. Mai tîrziu se compun numai cuvinte mai grele.

Metodica dictării propozițiilor este următoarea: învățătorul rostește o dată sau de două ori întreaga propoziție, apoi dictează cuvînt cu cuvînt, rar, însă în așa fel încît copiii să nu piardă legătura logică dintre cuvintele propoziției. În timpul dictării el urmărește, fără a interrompe munca copiilor, felul cum scriu aceștia, observă eventualele greșeli tipice sau individuale. După dictarea fiecărei propoziții se analizează cu copiii felul cum au scris, se îndreaptă greșelile făcute, se revin altele. Pe măsură ce se fac mai multe exerciții, discuțiile se poartă numai după scrierea a 2-3 propoziții sau la sfîrșitul dictării. În perioada post-abecedară se pot alege pentru dictări mici fragmente logic încheiate din ca-

de citire sau alcătuite în mod special pentru acest scop.

La dictare, înțelegerea textului de către elevi este tot atît de importantă ca și la copiere. De aceea, cadrele didactice trebuie să acorde în primul rînd atenție laturii semantice a textului. Apoi munca se desfășoară în modul următor: învățătorul citește prima propoziție, iar copiii o repetă. Are loc apoi analiza propoziției din punct de vedere ortografic. Se insistă asupra cuvintelor cu ortografie mai grea și se explică copiilor scrierea lor corectă. Copiii repetă din nou propoziția și o scriu în caietele lor. Se continuă astfel cu propozițiile următoare.

Foarte utilă pentru însușirea ortogramelor mai dificile este dictarea vizual-auditivă. Esența ei constă în aceea că după analiza verbală a propozițiilor acestea se scriu la tablă, pe baza dictării unui elev. Copiii citesc propoziția în cor, apoi aceasta este acoperită cu o foaie de hirtie, iar elevii o scriu din memorie în caietele lor. Valoarea acestui procedeu constă în faptul că la însușirea ortogramelor participă mai mulți analizatori, ceea ce ușurează însușirea. Copiii verifică ulterior justetea celor scrise de ei comparîndu-le cu cele scrise pe tablă.

Alături de formele didactice menționate pînă aici, o pondere deosebită trebuie acordată dictării de control. Importanța acestui fel de dictare constă, pe de o parte, în faptul că oferă cadrelor didactice posibilitatea de a cunoaște în mod organizat, sistematic și continuu nivelul de pregătire al copiilor în ceea ce privește scrisul, iar pe de altă parte în faptul că ea constituie un mijloc prețios de stimulare a copiilor, de sporire a încrederii lor în forțele proprii, de cunoaștere a propriilor succese sau lipsuri în ceea ce privește calitatea scrierii. Practica școlară a arătat că astfel de dictări sînt indicate la clasele mici o dată pe săptămînă, ele constituînd astfel un fel de bilanț al muncii cadrelor didactice și a copiilor.

Dictările de control se organizează după ce copiii s-au deprins cu dictările fonetice, cu analiza prealabilă. Pe treapta post-abecedară, durata lor este de cca 15-20 de minute. E recomandabil ca dictarea de control să aibă loc după controlul temelor scrise date pentru acasă, aceasta constituînd și o pregătire a copiilor.

Dictarea de control cea mai simplă începe încă din primele zile ale perioadei abecedară și constă în dictarea unor litere, apoi a unor cuvinte, iar spre mijlocul perioadei abecedară a unor propoziții izolate. Spre sfârșitul perioadei abecedară începe dictarea unor scurte texte încheiate, apoi, în perioada post-abecedară, din fragmente logic încheiate. Unitatea de dictare este litera, cuvîntul sau propoziția pentru perioada abecedară, propoziția sau grupul de cuvinte legate prin înțeles în cea post-abecedară.

Este important ca în analiza lucrărilor să fie scoase în evidență atît calitățile cît și lipsurile manifestate de elevi. Pentru lichidarea eventualelor greșeli tipice se organizează exerciții de analiză și sinteză fonetică și grafică, se compun cuvintele din literele alfabetului decupat sau se dă o dictare cu explicații prealabile.

Bine organizate, cu teme alese astfel încît să stîrnească interesul copiilor, controlate cu minuțiozitate, dictările de control constituie o formă valoroasă de activitate, care contribuie la însușirea deprinderilor scrierii corecte.

Conf. univ. ION BERCA

Aplicații practice în laboratorul de fizică al Școlii medii nr. 3 din Timișoara

Unitatea organism-mediu în lecțiile de zoologie

Înțelegerea conștientă a cunoștințelor de zoologie predate în clasa a IX-a presupune neapărat cunoașterea legăturii existente între structura morfologică a speciilor studiate și condițiile de viață care determină această structură. Numai un asemenea mod de a studia zoologia înlătură posibilitatea ca elevii să ajungă la concluzii eronate, fixe, îi ajută să dobîndească reprezentări juste, științifice asupra dezvoltării regnului animal și contribuie, astfel, la formarea concepției lor materialist-dialectice.

Am avut de curînd prilejul să asist, în cîteva școli, la predarea clasei „Insecte”. În lecțiile referitoare la această clasă, unii profesori s-au limitat la simple constatări asupra structurii morfologice a reprezentanților ordinilor de insecte și au cerut elevilor doar să memoreze un șir de cunoștințe, cum ar fi, de pildă, tipurile diferite de aparate bucale ale insectelor din ordinele Coleoptere, Ortoptere, Hemiptere și Lepidoptere, fără a explica cauzele acestei diferențieri. Un asemenea procedeu, desigur, nu poate duce decît la însușirea mecanică, formală a cunoștințelor și el trebuie neapărat înlăturat din practica predării.

Bine procedează acei profesori care, urmărind să dea elevilor explicarea dialectică a fenomenelor studiate, stăruie asupra cauzelor ce determină sensul modificărilor morfologice existente la speciile pe care le studiază cu elevii. În acest mod au conceput predarea clasei „Insecte” cei mai mulți dintre profesorii la ale căror lecții am asistat.

Iată, de pildă, cum s-a desfășurat lecția ținută de profesoara M. Dulfu, de la Școala medie nr. 10 din Capitală. Tov. Dulfu s-a orientat just atunci cînd, începînd capitolul amintit, a pornit prin a explica detaliat organizarea tipică a coleopterului *Blatta orientalis*. Pe baza cunoștințelor despre organizarea internă ea a exemplificat elevilor, în lecțiile următoare, că tipul primitiv s-a modificat în sensul indicat de condițiile diferite de viață. Bunăoară — a spus tov. Dulfu — aparatul bucal al insectelor din ordinul Hemiptere, adaptat funcției de înțepat și supt, a provenit din modificarea pieselor bu-

cale ale tipului primitiv de aparat bucal, datorită vieții parazitare a hemipterelor.

În același mod a procedat profesoara și în explicarea tipului de aparat bucal caracteristic celorlalte ordine de insecte, făcîndu-i astfel pe elevi să înțeleagă că tipul specific de aparat bucal reprezintă pentru ordinele de insecte un criteriu sistematic important.

Elevii, fiind deprinși de la început să explice caracterele morfologice în funcție de condițiile care le-au determinat, au reușit să distingă singuri un alt criteriu important în clasificarea insectelor — și anume, tipul de picioare. Astfel, la lecția despre Hymenoptere ei au știut să explice singuri de ce picioarele albinei lucrătoare prezintă două formațiuni specifice — coșulețele și periutele — cu care acționează în colectarea nectarului. Îndrumați de profesoară, elevii au subliniat și alte caractere specifice albinei lucrătoare, ca dezvoltarea sistemului traheean și a aripilor, determinată de viața lor activă, cît și prezența glandelor cerigene și a acului prevăzută cu o glandă cu venin, determinate de funcția de clădire a fagurilor și depunere a mierii în condiții abiotice.

Explicarea modului particular de reproducere a indivizilor din societatea albinelor, cît și modul diferit de îngrijire a larvelor a prezentat un moment mai dificil al lecției. Aici profesoara a trebuit să explice mai pe larg fenomenul de dezvoltare a albinelor lucrătoare din ouă fecundate și a trîntorilor din ouă nefecundate. Făcîndu-i însă pe elevi să înțeleagă că toate aceste particularități au o cauză comună — condițiile de viață — profesoara a reușit să obțină de la ei răspunsuri bune, temeinic fundamentate științific.

Acest stil de muncă, folosit de un număr tot mai mare de profesori de științe naturale, asigură însușirea conștientă a cunoștințelor predate. Formîndu-le elevilor deprinderea de a reflecta asupra celor expuse la lecție, de a ajunge ei înșiși la concluzii, profesorul le ușurează munca de însușire a unui sistem de cunoștințe științifice și contribuie în mod efectiv la dezvoltarea gîndirii lor.

C. DEMETRESCU

Cum predăm lecțiile despre căldură

Programa de fizică pentru clasa a IX-a prevede în mod just ca predarea căldurii să înceapă cu ceea ce îi asigură premisele unui studiu rațional: bazele teoriei cinetico-moleculare.

Numai că felul în care este dispus și dezvoltat în manual conținutul acestei teorii nu mi se pare cel mai judicios. Astfel se pornește de la unele considerente istorice, pentru a se trece imediat la dezvoltarea unor teme atât de complexe ca difuziunea și mișcarea browniană.

În ceea ce mă privește, am procedat altfel. Respectând principiul că în procesul predării trebuie să pornim de la cunoscut la necunoscut, de la apropiat la depărtat, după ce le-am anunțat elevilor că urmează să studiem o serie de fenomene ce reprezintă diferite manifestări ale căldurii, i-am întrebat dacă această noțiune este cu totul nouă pentru ei sau reprezintă o mărime fizică studiată anterior, dar care de astă dată se prezintă sub un alt nume și altă înfățișare. Pentru a-i ajuta în formularea unui răspuns gândiți-le-am propus să indice câteva modalități de producere a căldurii, urmând ca din analizarea acestora să tragem concluzia ce se impune. Elevii s-au referit, în răspunsurile lor, la fapte concrete: o sirmă se încălzește atunci când încercăm s-o rupem prin îndoiri succesive, mâinile devin mai calde dacă le frecăm etc. Le-am cerut să precizeze în limbajul fizicii ce se efectuează în fiecare din aceste cazuri și am primit prompt răspunsul: lucru mecanic. A treia întrebare ajutătoare a urmat firesc: Ce se întâmplă cu un corp asupra căruia se efectuează lucru mecanic? Corpul capătă o proprietate denumită energie — au răspuns elevii. Aceasta i-a condus cu ușurință la concluzia că, întrucât căldura apare ca efect al unui lucru mecanic, ea este energie.

Pentru a fundamenta această concluzie, le-am reamintit elevilor cele învățate anterior despre energie ca fiind capacitatea corpurilor de a efectua lucru mecanic și le-am cerut să citeze ca exemplu o împrejurare în decursul căreia căldura produce și ea lucru mecanic. Elevii s-au referit la apa, care, ajungând să fiarbă datorită căldurii, începe a sălta capacul vasului în care se află.

Abia după ce am fixat pe această cale natura energetică a căldurii am trecut la etapa următoare, mai grea: studiul microscopic al căldurii. Am început și de astă dată prin a face apel la date senzoriale și la cunoștințele anterioare ale elevilor. Astfel, le-am cerut să-și reamintească întâi criteriile pe baza cărora se poate afirma că un corp posedă energie mecanică — starea de mișcare și poziția corpului în raport cu Pământul. Am pus apoi elevilor următoarea întrebare: dar energia calorică, ce schimbări ale corpului implică? Pentru a-i ajuta să răspundă le-am propus să reia exemplul apei încălzite, cerându-le să compare situația inițială — când apa încă nu era încălzită și pe suprafața ei plutea, să spunem, o lingură de lemn — și situația finală, când capacul începe să trepideze. Analizând exemplul, elevii și-au dat seama că, pe de o parte, moleculele de apă se îndepărtează una de alta, iar pe de altă parte, că vitezele moleculare cresc, ceea ce provoacă deplasarea lingurii de lemn și a capacului. De aici observația că energia mecanică este legată de mișcarea întregului corp, în timp ce energia calorică este legată de mișcarea moleculelor, ceea ce i-a dus pe elevi la concluzia că în general energia poate fi definită ca fiind măsura mișcării sub orice formă s-ar prezenta aceasta.

Pentru o mai bună înțelegere a lucrurilor am schițat la tablă un tablou comparativ al însușirilor caracteristice energiei mecanice și energiei calorice. Am arătat în primul rând asemănările dintre ele: ambele se nasc în urma unei acumulări de lucru mecanic și ambele pot efectua, la rândul lor, lucru mecanic.

Am stabilit apoi deosebirile: în timp ce energia mecanică depinde de schimbarea vitezei și poziției întregului corp, energia calorică depinde de schimbarea vitezei mijlocii și poziția moleculelor. În consecință, energia mecanică și cea calorică sînt forme diferite ale energiei și ambele reprezintă măsura mișcării.

Pentru a trece mai departe, la mișcarea browniană, am pus elevilor întrebarea: oare mai înainte de a începe apa să fiarbă, moleculele ei nu se găseau în mișcare? Gîndindu-se la faptul că la început lingura era nemiscată, elevii au fost tentați să răspundă că nu. Pentru a-i convinge că greșesc am efectuat cu ei experiența indicată în manual și am început apoi să le vorbesc, folosind referirile istorice, despre mișcarea browniană.

Dezvăluind caracterul și consecințele mișcării browniene am făcut unele precizări care lipsesc din manual și am îndreptat unele erori existente în el. Astfel, formularea des repetată că „viteza moleculelor crește o dată cu temperatura corpurilor” (pag. 72, ed. 1962), am înlocuit-o prin formularea: „viteza moleculelor crește o dată cu acumularea de căldură”. Aceasta, întrucît temperatura este o măsură pentru viteza medie a moleculelor, iar noțiunea de temperatură n-a fost încă studiată de elevi.

Am atras atenția asupra faptului că simpla ipoteză că mișcarea browniană este datorată moleculelor n-are nici o valoare cită vreme nu este dovedită. Într-adevăr, întrucît moleculele izbesc firișoarele de polen din toate părțile, ar însemna că izbiturile pe aceeași direcție se compensează și, ca atare, firișorul de polen ar trebui să rămînă în repaus. Le-am arătat însă elevilor că dacă corpusculul are dimensiuni suficient de mici atunci izbiturile concentrice nu se mai compensează și îl vor pune în mișcare. De asemenea, le-am atras atenția că, dacă avem în vedere raportul de mărime dintre masa firișorului de polen și masa unei molecule, rezultă că molecula se mișcă mult mai rapid.

Intrucît în manual se afirmă că mișcarea browniană este o mișcare naturală, am schițat un tablou din care elevii să-și poată da seama de adevăr. Tabloul arată asemănarea dintre mișcarea browniană și mișcarea moleculelor — și anume faptul că la ambele aspectul mișcării este dezordonat, iar durata ei infinită. Se arată apoi deosebirile: în timp ce viteza mișcării browniene este mică, cea a mișcării moleculelor este mare; apoi, în vreme ce cauza mișcării corpusculului o constituie șocurile primite din partea moleculelor, cauza mișcării moleculelor înseși o constituie energia, proprietate înăscută și inseparabilă a materiei.

Din concluzia că moleculele posedă o mișcare proprie rezultă că în permanență, chiar atunci când un corp este în repaus microscopic, el posedă energie pe seama mișcării moleculelor. Această concluzie contribuie într-o măsură însemnată la formarea concepției materialist-dialectice despre natură a elevilor, convingîndu-i de faptul că mișcarea și materia sînt inseparabile una de alta, că mișcarea este forma fundamentală a materiei, modul ei de existență.

Elevii au reținut și faptul că, întrucît moleculele ocupă anumite poziții determinate de acțiunea forțelor de coeziune, ele au și energie potențială.

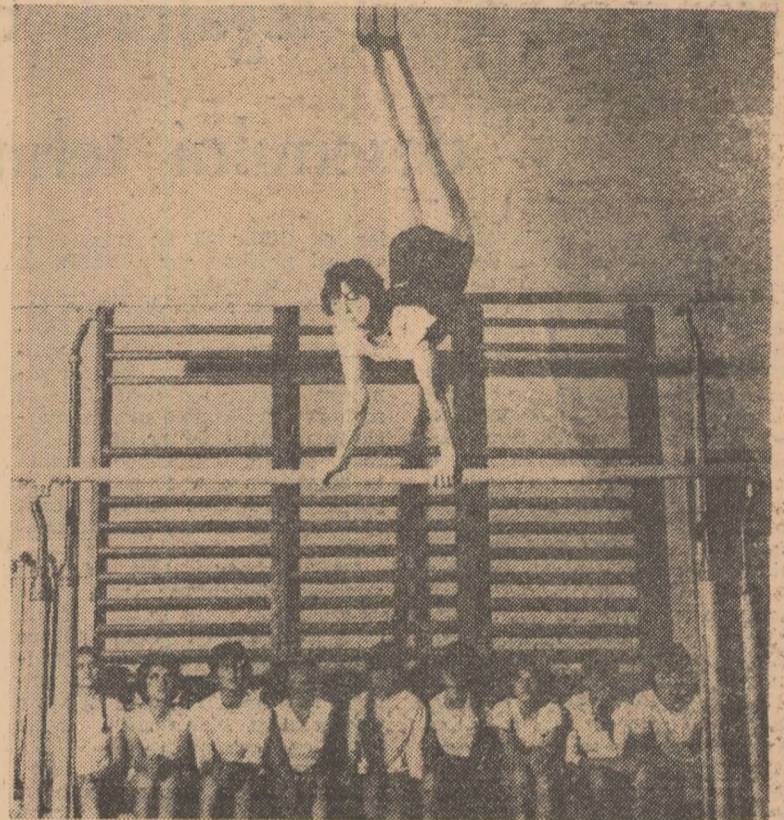
Suma acestor energii moleculare am definit-o ca fiind energia internă U. Am arătat elevilor că, dacă vom aplica legea conservării energiei, apei care se încălzește pînă la fierbere, putem scrie: $Q = \Delta U + L$. Am avut grijă să remarc paralelismul acestei relații cu relația studiată anterior: $E = \Delta E + L$.

Drept concluzie la studiul mișcării browniene am subliniat că, întrucît este dovedit caracterul permanent și înăscut al mișcării, reiese implicit că energia, care reprezintă cauza și măsura mișcării, este ea însăși indestructibilă, fiind o caracteristică fun-

damentală a materiei, ca și inerția. Am evidențiat în mod deosebit faptul că întreaga comportare a materiei este determinată de aceste calități inseparabile și contrarii, scoțînd în evidență pe această cale și legea mai generală că apariția și dezvoltarea oricăror fenomene are loc întotdeauna sub acțiunea legii unității și luptei contrariilor.

Desigur că, folosind asemenea procedee de predare, efortul profesorului este mult mai mare decît în cazul cînd s-ar urma litera programei ori a manualului. Ele îi ajută însă mult mai mult pe elevi în înțelegerea noțiunilor și fenomenelor, deoarece se justifică de fiecare dată orice nevoie de a înainta în adîncirea lucrurilor. Aceasta trezește curiozitatea și interesul elevilor, îi solicită la eforturi intelectuale și, fără îndoială, îi face să rețină mai mult și mai temeinic. De aceea, cred că este indicat să procedăm astfel atît în predare cît și în recapitularea curentă și finală a cunoștințelor referitoare la fenomenele termodinamice.

Prof. ȘTEFAN FĂTULESCU
București

Oră de gimnastică cu elevele din clasa a IX-a de la Școala medie nr. 35 din Capitală

Planificarea lecțiilor de educație fizică

Planificarea și evidența muncii joacă un rol important în organizarea și desfășurarea activității de educație fizică în școală.

Majoritatea profesorilor de educație fizică, înțelegînd însemnătatea acestor probleme, le dau atenția cuvenită, străduindu-se să asigure o deplină concordanță între cerințele programelor școlare și conținutul documentelor de planificare. În activitatea practică se întîlnesc însă și cazuri în care profesorii nu iau în seamă programele atunci cînd stabilesc volumul de deprinderi motrice ce trebuie să fie însușite de elevi într-un trimestru sau într-un an școlar, dovedind prin aceasta că nu țin seama de caracterul obligatoriu al cerințelor programelor.

De pildă, uneori se planifică probe de control care nu sînt prevăzute în programe, sau care se află sub cerințele acestora, dacă le raportăm la efortul pretins elevilor sau la vîrsta și clasa respectivă. Bunăoară, programa clasei a IX-a prevede la capitolul „Gimnastică” o probă de control constînd într-un exercițiu acrobatic care să cuprindă 3—4 elemente învățate în timpul trimestrului, sau executarea unui „parcurs aplicativ”. Unii profesori de educație fizică nu planifică însă astfel de probe de control. În schimb, nu lipsesc din planurile pentru clasa a IX-a — și chiar pentru clasele a X-a și a XI-a — invariabila săritură simplă peste capră, sau unele elemente acrobatic izolate (rostogoliri stînd pe omoplați, cumpănă etc.), pe care elevii le-au executat încă din clasele mai mici.

Alteori planurile cuprind teme care nu sînt prevăzute deloc în programele școlare, sau nu sînt indicate pentru clasele respective. Așa, de exemplu, am întîlnit uneori în planurile de activitate ale unor clase de elevi cu un nivel nu prea ridicat de dezvoltare a calităților fizice și a deprinderilor motrice de bază teme complexe din tactica diferitelor jocuri sportive: săritura cu prăjina, alergare peste garduri, aruncarea sulitei etc. — sau, dimpotrivă, teme foarte simple și chiar unele jocuri elementare de mișcare la clasele mari — a IX-a, a X-a, a XI-a. Se știe însă că tema care depășește posibilitățile colectivului sau este cu mult sub nivelul de pregătire a acestuia nu contribuie la realizarea scopului propus, nu poate stimula elevii la o participare conștientă la activitățile de educație fizică.

Un alt aspect se referă la faptul că uneori se planifică un număr prea mare de exerciții, fapt care nu permite să se asigure repetările necesare pentru formarea și consolidarea unei deprinderi motrice. De exemplu, în-

tr-un plan calendaristic pentru clasa a VIII-a erau prevăzute ca probe de control pe trimestrul I o alergare de viteză și împingerea greutății. În afara temelor care se refereau direct la pregătirea elevilor pentru trecerea probelor de control, mai erau planificate: alergare de rezistență, săritura în lungime și în înălțime, elemente tehnice de baschet, volei, handbal, oină, aruncarea la țintă, elemente acrobatic, sărituri peste aparate. Este limpede că în asemenea condiții nu poate fi vorba despre formarea și consolidarea unor deprinderi motrice, ci doar de o simplă trecere peste acestea.

Se constată de asemenea că unii profesori de educație fizică neglijează o serie de aspecte cărora ar trebui să le acorde o atenție mai mare. Astfel, conținutul planurilor calendaristice nu exprimă întotdeauna preocuparea pentru pregătirea temeinică a elevilor în vederea obținerii unor rezultate bune la trecerea probelor de control. Aceasta se datorește de obicei faptului că temele care contribuie direct sau indirect la pregătirea elevilor pentru probele de control sînt puține ca număr și sînt eșalonate la intervale de timp foarte mari.

Tată un exemplu. Într-un plan calendaristic pentru clasa a X-a (trimestrul I) era prevăzută ca probă de control și săritura în lungime, probă în care elevii pot obține rezultate bune numai dacă li se asigură un număr mare de repetări. În cazul de mai sus, săritura în lungime apărea însă în plan doar de patru ori în cele 26 de lecții ale trimestrului, la intervale de timp foarte mari (la lecțiile 1, 3, 11 și 17). Dar patru lecții, la care în afara săriturii în lungime elevii mai execută încă o temă sau două, nu pot asigura o bună pregătire pentru proba de control. Este indicat ca exercițiile menite să contribuie la pregătirea probelor de control să fie eșalonate succesiv sau pe cicluri formate fiecare din 3—4 teme, și să se repete la intervale mici de timp (1—2 lecții) pînă la data stabilită pentru trecerea probei de control. Planificarea temelor în mod alternativ, la intervale de timp mari, nu reprezintă o soluție bună, deoarece nu permite asigurarea continuității în formarea deprinderilor motrice.

Printre criteriile generale de care trebuie să țină seama profesorii la întocmirea planului calendaristic unele au o însemnătate deosebită.

În primul rînd este vorba de cunoașterea foarte amănunțită și foarte clară a sarcinilor și a probelor de control prevăzute în programele școlare pentru fiecare clasă. Este bine ca numai după

aceasta să se treacă la repartizarea lor trimestrială și la stabilirea volumului de muncă necesar.

Apoi este necesar ca în cadrul trimestrului, în funcție de numărul de ore care ne stau la dispoziție, să asigurăm repetările necesare pentru pregătirea fiecărei probe de control. Astfel, dacă într-un trimestru în care avem 26 ore de educație fizică la o clasă stabilim 3 sau 4 probe de control, fiecareia trebuie să-i repartizăm un număr de ore corespunzător cu dificultatea ei și cu gradul de pregătire a elevilor. Spre exemplu, dacă pe trimestrul al II-lea am planificat, ca probe de control, o aruncare, o săritură și un exercițiu acrobatic și avem la dispoziție 20 de lecții, putem prevedea prezența sub formă de temă a primei probe de control în 8 lecții, a celei de a doua în 9 lecții și a celei de a treia în 7 lecții, paralel cu acestea executîndu-se și teme din alte capitole ale programelor.

O mare atenție trebuie acordată și evidenței activității elevilor. Evidența permite profesorilor să urmărească dezvoltarea fizică a acestora, să determine nivelul pregătirii lor fizice și tehnice — într-un cuvînt, să urmărească periodic progresele pe care le fac elevii.

Formele de evidență sînt foarte variate. Iată, bunăoară, cum poate fi ținută evidența progreselor pe care le realizează elevii în pregătirea lor fizică generală. Într-un caiet special profesorul notează performanțele trimestriale pe care le obțin elevii la diferite probe de control, precum și valorile unor exerciții care privesc în mod special dezvoltarea calităților fizice de bază.

Toate acestea, urmăriți și notate cu grijă în caiet, permit profesorului pe de o parte să cunoască în mod concret dinamica dezvoltării elevilor, iar pe de altă parte să verifice dacă mijloacele folosite au avut influența asupra dezvoltării lor. În acest mod el poate stabili mai bine și metodele pe care va trebui să le folosească în viitor. De asemenea, în cazul cînd un profesor nu va mai lucra în continuare la aceeași clasă, evidența bine întocmită va ajuta celui ce preia clasa să-și dea seama de nivelul acesteia, să știe de la ce valori pornește în activitatea sa cu elevii și unde trebuie să ajungă, fără a mai pierde prea multe lecții la început pentru cunoașterea clasei. Totodată, această formă de evidență poate constitui un criteriu foarte precis și pentru aprecierea în note a nivelului de pregătire a elevilor.

ALEXANDRU MOGOS
Inspector general în M. I.

Propuneri în legătură cu predarea desenului tehnic

Înarmarea elevilor din anul I al școlilor profesionale și de meserii cu noțiuni științifice de desen tehnic, astfel încât ei să poată executa schițele primelor obiecte pe care le lucrează în atelierul-școală, este una dintre cele mai dificile probleme ale perioadei instructajului de inițiere. Ea va putea fi rezolvată pe deplin o dată cu încheierea trecerii la școala de 8 ani, când viitorii ucenici vor dispune, chiar înainte de a intra în școala profesională, de cunoștințe de desen tehnic. Până atunci, aceste cunoștințe urmează să fie predate pas cu pas. Atât la lecțiile de desen tehnic, cât și în cadrul lucrărilor practice. Printr-o colaborare strânsă între profesorul de desen și maistrul-instructor se poate ajunge ca ucenicii să asimileze treptat noțiuni elementare de desen care să le permită rezolvarea în bune condițiuni a problemelor întâmpinate la instructajul din atelierul-școală.

Credem că, pentru a-i introduce pe elevi în materie în mod sistematic, ei ar trebui să lucreze la început schițele unor piese mai simple. Exercițiul cel mai potrivit în acest scop îl constituie, de exemplu, executarea unui șablon dreptunghiular din tablă de 1,5-2 mm. grosime, sau a unui echer normal simplu. În felul acesta se elimină necesitatea de a proiecta pe mai multe planuri. Dimensiunile șablonului sau ale echerului pot fi astfel alese, încât schița să se execute la primele lecții în mărime naturală, fără a mai fi nevoie de indicarea scării de reprezentare. Apoi, o asemenea schiță poate fi executată cu mina liberă, fără a utiliza nici un fel de instrument auxiliar. Vom insista, bine înțe-

les, ca liniile să fie trasate cu aceeași grosime, iar colțurile să fie bine marcate.

Am folosit astfel de schițe, însoțite de lucrarea practică respectivă, ca punct de plecare pentru executarea unor lucrări similare la care am cerut însă să se indice și semnele pentru marcarea preciziei de prelucrare. În cazul acesta, schițele se execută în raport cu axa de simetrie a piesei, după care se efectuează și un exercițiu cu o piesă asimetrică.

Pentru aceasta i-am îndrumat pe elevi să schițeze mai întâi conturul cu linii subțiri, după care, ștergând cu guma tot ce este de prisos, să îngroașe conturul final. De asemenea, cer elevilor să introducă toate detaliile desenului și să exprime cotele întotdeauna în milimetri.

Pentru corpurile subțiri, având aceeași grosime, cer reprezentări într-o singură vedere, cu indicarea separată a grosimii tablei. La schițarea unor figuri simetrice îi îndrum pe elevi să înceapă cu trasarea axei de simetrie.

Caut ca liniile să fie executate toate dintr-o singură trăsătură și pun un accent deosebit pe curățenia și acuratețea desenului.

Trec apoi la schițarea unor piese cu ajutorul a două planuri de proiecție, la diferite scări. Schițarea care necesită trei planuri de proiecție o prezintă după ce s-a ajuns la acest capitol din programa de desen.

Alcătuind planul de execuție a schițelor cer ucenicilor să distingă corpurile geometrice simple din care se compune piesa, să determine vederea principală, ca și numărul de vederi suplimentare necesare pentru a prezenta piesa în toate detaliile ei.

De asemenea, le cer să stabilească cu aproximație proporția dintre mărimea piesei și a schiței, să determine amplasarea pe pagină a ansamblului de vederi, să stabilească axele de simetrie sau bazele de referințe în raport cu care se construiesc vederile și se efectuează cotarea piesei.

Trecem, după aceasta, la schițarea unui contur geometric care să cuprindă piesa și apoi la schițarea detaliilor, la întărirea liniilor subțiri și la construcția rețelei de cote.

În continuare, cer elevilor să determine suprafețele piesei care urmează a fi prelucrate, să măsoare dimensiunile cotate ale piesei și să înscrie cotele, să indice semnele de prelucrare ale suprafețelor și, în sfârșit, să scrie titlul și cotele indicatoare suplimentare ale piesei.

Caut să le formeze ucenicilor deprinderea de a executa schițe armonioase, cu detalii proporționate și explicite, căci o schiță incompletă — fie în privința vederilor, fie în privința cotelor sau a detaliilor — este inutilizabilă.

Cred că aceste procedee, experimentate de mine în cadrul lecțiilor, determină formarea deprinderilor de executare corectă a schițelor chiar din prima perioadă a predării desenului în școlile profesionale și de meserii. Deși ele aduc o oarecare întrerupere în ordinea temelor din programă, le socotesc totuși foarte utile nu numai pentru activitatea practică de atelier a ucenicilor, ci și pentru pregătirea lor în vederea schițării pieselor în proiecție ortogonală.

Prof. SILVIA CIMPEANU
Grupul școlar
petrol- chimie din Cîmpina

Schițare după piese la ora de desen tehnic.

Cooperativa și magazinul-școală — o metodă eficientă

Rezultatele bune obținute în pregătirea practică a viitorilor lucrători din comerț de către o serie de unități școlare care au creat în acest scop cooperative și magazine școlare ne-au determinat să trecem la aplicarea acestei metode și la Centrul școlar de cooperatie din Slatina.

Întreaga muncă de organizare a avut același specific ca și la cooperativele sătești obișnuite. Ucenicii au participat la desfășurarea lucrărilor adunării generale în vederea alegerii organelor de conducere și control, din care fac parte, conform statutului, 20 dintre ei (15 elevi în consiliu și în comitetul de conducere și 5 elevi în comisia de revizie).

În munca operativă a magazinului și a cooperativei școlare au fost încadrați 45 de ucenici (14 gestionari-vinzători prin rotație, 4 merceologi prin rotație, 18 elevi în comisia de verificare a mărfurilor, 9 elevi în comisiile de inventariere inopinată).

Începând să-și desfășoare activitatea, consiliul și comitetul de conducere au dus o sustinută muncă de lămurire în rândurile elevilor pentru a deveni membri cooperatori și, cu sprijinul organizației U.T.M., au reușit să înscrie toți elevii în cooperativa școlară.

Paralel cu aceasta, consiliul și comitetul de conducere au asigurat aprovizionarea magazinului școlar cu mărfurile necesare conform graficului de aprovizionare întocmit și au îndrumat și controlat buna deservire a consumatorilor-elevi, buna gospodărire a magazinului, depunerea cu regularitate a sumelor rezultate din vânzări etc.

Ucenicii membri ai comisiei de revizie, îndeplinind hotărârile adunărilor generale, au verificat respectarea graficului de aprovizionare cu mărfuri, a programului magazinului etc.

Magazinul școlar a oferit condiții deosebit de favorabile și pentru activitatea merceologilor, dându-le posibilitatea să studieze cererea de mărfuri și întocmirea pe această bază a notelor de comandă, mînuirea documentelor de aprovizionare — note de comandă, facturi — felul cum sînt înaintate acestea conducerii cooperativei școlare, cum este înde-

plinit planul de aprovizionare, cum sînt asigurate stocurile normale ca mărime și corespunzătoare ca structură, în funcție de cererea consumatorilor. De asemenea, membrii comisiei de verificare a mărfurilor au urmărit să nu pătrundă în magazin decît mărfuri corespunzătoare, întocmind cu exactitate documentele cerute — notele de intrare și procesul-verbal de verificare.

În cadrul magazinului școlar, sub îndrumarea profesorilor de specialitate, viitorii lucrători din cooperatie au căpătat deprinderi practice privind așezarea și expunerea mărfurilor pentru vânzare, organizarea rațională a locului de muncă, tehnica deservirii consumatorilor (luarea comenzi, sfătuirea competentă a consumatorilor în alegerea sortimentului dorit, măsurarea și cântărirea mărfurilor, recomandarea mărfurilor suplimentare, întreținerea mărfurilor, igiena magazinului etc.). Astfel antrenați în activitatea magazinului-școală, elevii au avut condiții optime pentru a aplica, sub îndrumarea profesorilor, cunoștințele teoretice însușite în cadrul disciplinelor de specialitate. Aceasta se reflectă și în răspunsurile lor la lecții, care au devenit mai documentate, mai clare și precise.

Activitatea desfășurată la magazinul cooperativei școlare își găsește deplină continuitate în practica de producție la magazinele cooperative de consum, unde se consolidează cunoștințele și deprinderile primite în școală.

Totodată practica în cadrul magazinului și cooperativei școlare a constituit un important mijloc de educare a viitorilor vânzători, cărora li s-a încredințat gospodărirea unei gestiuni, cerându-li-se să-și asigure integritatea și în același timp să realizeze beneficiile planificate. De asemenea, activitatea în cadrul magazinului-școală, a contribuit la formarea unei atitudini noi, socialiste, față de muncă, la precizarea și lărgirea cunoștințelor profesionale, la sporirea interesului față de meseria aleasă.

Prof. SIMION TULICĂ
Slatina

Despre activitatea cadrelor didactice ajutătoare

Alături de cadrele didactice — profesori și instructori de practică — un rol important în bunul mers al procesului instructiv-educativ din școală le revine pedagogilor, cadre didactice ajutătoare.

În condițiile școlii noastre — Școala profesională de construcții din Timișoara — unde peste 800 din cei 1 000 de elevi care se pregătesc să devină zidari, dulgheri, zugravi, instalatori tehnico-sanitari, instalatori de încălziri centrale și electricieni, locuiesc în internat, rolul pedagogilor este deosebit de însemnat. Zi de zi se desfășoară — în atelierelor de instruire practică, în sălile de clasă, în cadrul activității colectivelor sportive sau al ansamblului artistic, în sala unde se vizionează în colectiv filme sau au loc programe culturale — o activitate care antrenează sute și sute de elevi și care cere nu numai îndrumarea permanentă a cadrelor didactice, ci și prezența activă a pedagogilor.

Conducerea școlii noastre a acordat o deosebită atenție selecționării colectivului de pedagogi și s-a preocupat de îndrumarea lor permanentă. Prin intermediul comisiei metodice a pedagogilor, aceștia au primit îndrumări menite să le perfecționeze pregătirea, să ridice randamentul activității lor, să îmbunătățească continuu mijloacele și căile de colaborare a pedagogilor cu diri-

ginții și cu organizația U.T.M. din școală.

O sarcină de bază a pedagogilor o constituie organizarea vieții și activității în cadrul căminelor școlii, asigurarea celor mai bune condiții de odihnă și de studiu pentru toți elevii. Ne vom opri în această privință la activitatea din cadrul celui mai nou și mai modern dintre căminele școlii, cu o capacitate de aproape 400 locuri. Acest cămin a fost declarat de curînd frunțas pe școală, datorită în bună măsură activității modeste dar rodnice a pedagogilor Vasile Petre și Cornel Biriescu.

Aceștia au știut să-și mobilizeze în jurul lor pe elevi, organizînd din rîndul lor un colectiv de conducere a căminului. Ca responsabili de dormitoare, de etaje, de vestiare au fost aleși elevi dintre cei mai buni la învățătură și care se bucură de prestigiu în fața colegilor lor.

Printre rezultatele obținute în munca din noul cămin merită să fie evidențiată extinderea auto-servirii la toate dormitoare și sălile comune — vestiare, săli de meditație etc. În acest scop au fost organizate întreceri avînd drept obiectiv păstrarea curățeniei și buna întreținere a avutului obște. Graficul întrecerii, ținut la zi de către pedagogi și urmărit cu interes de către elevi, are un puternic efect mobilizator. Etajului care se evidențiază lăe decerne drapelul de frunțas, care se păstrează la colțul roșu al etajului respectiv.

Infrumusețarea căminului constituie o altă realizare demnă de menționat. În dormitoare, pe coridoare te întîmpină tablouri și fotomontaje cu vederi din țară și reproduceri după opere de artă. Difuzoarele instalate în dormitoare, florile din glaste, totul dovedește grija, plină de dragoste pentru elevi, a pedagogilor.

Cu mult interes se ocupă pedagogii și de problema timpului liber al elevilor, organizînd pentru ei recenzii, audiții colective la radio, seri literar-artistice etc.

În cazul cînd se semnalează unele abateri de la disciplina colectivă, lipsă de respect față de bunurile obștești, pe care membrii colectivului de conducere nu le pot rezolva singuri în mod operativ — caz din ce în ce mai rar în ultimul timp — pedagogii pun în discuția activului de conducere al internatului abaterile elevilor respectivi.

Pentru respectarea regulilor igienico-sanitare de către întreaga masă de elevi au fost constituite grupe de control sanitar și a fost înființat un colț al Crucii Roșii, dotat cu cărțile necesare educației igienico-sanitare a elevilor.

Atmosfera caldă, prietenească, pe care pedagogii au izbutit să o realizeze în viața colectivului din cămin se oglindește pozitiv în întreaga activitate a tinerilor care trăiesc aici.

IULIU GERU
Timișoara

Pentru îndrumarea muncii de educare a școlărilor

Sarcinile multiple ale educației comuniste a tinerii generații reclamă din partea școlii o muncă sistematică și bine organizată. Învățătorii și profesorii, dirigenții și directorii de școli desfășoară cu dragoste și competență această activitate. În munca lor sînt ajutați, etapă de etapă, de organele învățămîntului, prin îndrumări și măsuri bazate pe cunoașterea realităților școlare, pe principiile științei pedagogice marxist-leniniste.

Pentru a afla cum va fi orientată în viitorul apropiat munca educativă a școlilor, ne-am adresat tovarășei Maria Popescu, directorul Direcției activităților educative din Ministerul Învățămîntului, solicitînd-o să ne răspundă la întrebarea CARE Sînt PREOCUPĂRILE ACTUALE ALE DIRECȚIEI ÎN DOMENIUL MUNCII EDUCATIVE?

Dăm mai jos răspunsul:

*

Școala de cultură generală asigură pregătirea multilaterală a tineretului. Această pregătire trebuie să însemne, pe lângă predarea temeinică a bazelor științelor, înarmarea elevilor cu concepția comunistă despre lume, ca și cu posibilitatea de a participa în mod creator la producția socialistă. Pe de altă parte, pregătirea pentru viața a tinerii generații cere preocupări susținute pentru cultivarea celor mai alese sentimente și trăsături, ca dragostea față de patrie și devotamentul pentru cauza socialismului, respectul față de oamenii muncii, față de munca fizică, cinstea, curajul, spiritul colectivist, principialitatea și intransigența față de influențele ideologice burgheze. Asemenea trăsături trebuie să se concretizeze în conștiințozitate și inițiativă creatoare în îndeplinirea sarcinilor școlare și obștești, în voința dirză și capacitatea de a învinge greutățile, în subordonarea intereselor personale intereselor colective.

Direcția activităților educative din Ministerul Învățămîntului, ținînd seama de cerințele mari care stau în fața școlii în domeniul educației comuniste, caută să sprijine tot mai susținut cadrele didactice pe această linie.

Orientarea care a stat la baza măsurilor luate a fost de a se asigura un front comun al factorilor principali care participă la educarea elevilor — școala, familia și organizațiile de pionieri și U.T.M. — o unitate perfectă de cerințe și acțiune, fără de care, așa cum spunea A. S. Makarenko, nici nu poate fi vorba de un proces al educației. În același timp, am avut în vedere necesitatea ca întreaga colaborare dintre școală și ceilalți factori care contribuie la educarea elevilor să fie mult mai amplă și mai bine organizată.

După cum se știe Plenara C.C. al U.T.M. din 3-4 aprilie 1962 a dezvăluit o serie de deficiențe în ceea ce privește colaborarea cadrelor didactice cu activul organizației de pionieri și al organizației U.T.M. De pildă, mai există încă învățători și profesori care nu cunosc îndeajuns rolul acestor organizații în educarea copiilor și a tineretului și, în consecință, nu se folosesc de sprijinul lor în munca instructiv-educativă și nu știu cum să le ajute în organizarea activității lor proprii. Hotărîrea comună a C.C. al U.T.M. și a Ministerului Învățămîntului de a se introduce, începînd din acest an, în școlile pedagogice și în facultățile care pregătesc cadre didactice, cursul „Școala și organizația de pionieri” vine să înlăture acest neajuns. Pregătirea teoretică și practică pe care o vor dobîndi viitorii învățători și profesori prin acest curs va duce la întărirea colaborării dintre cadrele didactice și or-

ganizațiile U.T.M. și de pionieri, la lărgirea sprijinului reciproc care trebuie să existe între acestea.

Realizarea unei colaborări continue și sistematice între școală, familie, organizațiile de pionieri și U.T.M. a impus și alte măsuri. Printre acestea menționăm elaborarea unei programe a muncii educative pentru școala de 8 ani, pentru școala medie de cultură generală ca și pentru școlile profesionale și tehnice. La elaborarea acestei programe lucrează colective de cercetători ai Institutului de științe pedagogice, învățători și profesori cu experiență în munca pedagogică. De un real folos în orientarea acestor colective spre găsirea celor mai bune soluții au fost sugestiile și propunerile făcute de un mare număr de cadre didactice cu prilejul diverselor consfătuiri, printre care amintim cele organizate special pe problemele programei muncii educative de către Ministerul Învățămîntului și Institutul de științe pedagogice în cinci centre universitare din țară.

La elaborarea programei muncii educative avem în vedere asigurarea unui caracter de sistem al acestei munci — aportul pe care trebuie să-l aducă lecțiile, orele de dirigenție, activitățile în afara de clasă și extrașcolare. În programă cadrele didactice vor găsi îndrumări competente cu privire la conținutul orei de dirigenție, la colaborarea cu organizațiile de pionieri și U.T.M. De asemenea, vor fi făcute precizările necesare cu privire la locul și ponderea muncii dirigintelui în ansamblul muncii cadrelor didactice din școală. Desigur, un loc important va fi rezervat problemelor privitoare la conținutul și metodele muncii educative, ca și cerințelor impuse de particularitățile de vîrstă ale elevilor și de specificul școlii. Ne vom ocupa și de acum înainte să asigurăm consultarea largă a cadrelor didactice în legătură cu programa muncii educative. Proiectul va fi supus din nou discuțiilor în cadrul consiliilor pedagogice, ca și în cadrul unor colective mai largi, organizate de secțiile de învățămînt raiona-

le și regionale. Avem în vedere ca programa, alcătuită în aceste condiții, să fie difuzată în școli înainte de începerea anului școlar 1963-1964.

Justa aplicare a programei necesită însă și elaborarea unei metodici a muncii educative, deoarece indicațiile metodice care vor face parte din programă nu vor fi, desigur, suficiente. O astfel de metodică stă de asemenea în atenția noastră și ea va fi elaborată în cursul anului școlar 1963-1964, de către Institutul de științe pedagogice.

Lucrarea „Munca profesorului diriginte” se reface de către un colectiv de specialiști din Institutul de științe pedagogice și de la Direcția activităților educative din Ministerul Învățămîntului pe baza sugestiilor date de participanții la discuția din ziarul „Știința” precum și în funcție de noile cerințe formulate la consfătuirile amintite mai sus.

Munca în afara de clasă și de școală va trebui să aibă un conținut mai atractiv, mai interesant, să ducă mai departe ceea ce se înfăptuiește în cadrul procesului de învățămînt. De aceea, Direcția activităților educative se preocupă să îndrumeze mai îndeaproape cadrele didactice în adăncirea conținutului educativ al muncii de utilitate socială, al activității în cercurile de elevi, al serbărilor școlare, al concursurilor și expozițiilor.

Experiența dobîndită în organizarea vacanțelor școlare trebuie îmbogățită, astfel încît acestea să constituie puternice verigi ale sistemului educativ, dînd copiilor și tineretului posibilitatea să se reconforteze atît din punct de vedere fizic, cît și intelectual și moral. Anul trecut au fost cuprinși în tabere, excursii și drumeții 2.200.000 de copii. Folosind în mai largă măsură inițiativa comitetelor de părinți, a gospodăriilor agricole colective și a gospodăriilor agricole de stat, a întreprinderilor, a cooperativelor, a sindicatelor, ca și mijloacele materiale asigurate de către stat, ne străduim încă de pe acum să sporim posibilitățile de cuprindere a elevilor în tabere, de organizare a excursiilor și drumețiilor atît de mult agreate de către copii și apreciate de școală ca mijloace foarte potrivite și eficiente de educare a tineretului.

Serile de basme de la Casa pionierilor din Oradea atrag, în zile de iarnă, un număr mare de pionieri și școlari.

Sfaturi de preț

La începutul anului școlar, elevii clasei mele s-au adresat unor eroi ai muncii socialiste din agricultură pentru a-i felicita în legătură cu înalta distincție primită, dar și pentru a afla cum au muncit spre a o primi. Răspunsurile au fost deosebit de semnificative.

Răspunsul eroului muncii socialiste Nicolae Dogariu, directorul G.A.S. Giamata, regiunea Banat, a fost o adevărată lecție de educație — caldă, concretă și convingătoare, o demonstrație a ceea ce înseamnă atitudine socialistă față de muncă. Răspunsul a venit în ultimele zile de curs din trimestrul I, cînd la ora de dirigenție urma să se analizeze rezultatele trimestrului — cum s-a muncit, ce lipsuri au fost în sistemul de muncă al colectivului clasei, dacă atitudinea elevilor față de învățatură a fost sau nu o atitudine socialistă. Majoritatea celor cu situația slabă la învățatură au înțeles și au arătat că n-au avut o atitudine socialistă față de muncă. Dar unii au încercat să pună totul pe seama greutăților.

Încap aceste „justificări” în conținutul noțiunii de „atitudine socialistă față de muncă?” — i-am întrebât eu. „Uite, voi ați scris de curînd unui erou al muncii socialiste — tov. N. Dogariu — și l-ați întrebât cum muncește. Să citim răspunsul lui!”

Adresîndu-se elevilor, tov. N. Dogariu le spune de la început:

I. LUCREȚIU

O problemă ce nu trebuie ocolită

Lămurirea copiilor asupra problemelor vieții erotice a omului este o chestiune dificilă de educativă. Cea mai mică neprevădere, cel mai mic artificiu pot aduce prejudicii muncii noastre de educare a unor tineri săfătoși din punct de vedere moral și fizic. Fiecare pedagog își dă seama că în acest domeniu lucrurile nu pot fi lăsate la voia întâmplării.

Știm însă că unii părinți și chiar educatori întîmpină adeseori cu ostilitate întrebările copiilor privitoare la astfel de chestiuni, sau le spun că vor afla cele ce îi interesează cînd vor fi mari. Dezvoltarea fiziologică însă nu așteaptă nici o autorizație din partea adulților, iar adolescentul va fi cu atît mai preocupat de aceste chestiuni cu cît îi par mai secrete, mai ascunse. Lipsa de preocupare a educatorilor pentru acest domeniu al educației poate face ca în viața tînarului să pătrundă fel de fel de influențe defavorabile, care-l pot duce la complicații și conflicte psihice din cele mai periculoase.

Cred că lămurirea asupra acestor probleme ar trebui începută în casa părintească și continuată în școală. Data începerii acestei lămuriri e în funcție de dezvoltarea copilului. În orice caz nu este bine, cred, să se aștepte pînă cînd inițierea a avut deja loc. Prima sursă de informație asupra vieții sexuale o consider foarte importantă, pentru motivul că orientează atitudinea copilului în această problemă și determină chiar persoana la care se va adresa pentru informații ulterioare. Copiii care au primit primele informații de la alți copii se simt adeseori stingheriți să se adreseze părinților sau pedagogilor în această problemă, sau să le spună că au deja unele informații cu privire la acest subiect.

Pentru rezolvarea practică a problemei cred că mai întîi trebuie lămurii părinții asupra complexității și importanței ei. Consider bun procedeele Școlii medii nr. 5 din Brașov, care la o ședință plenară cu părinții, unde erau prezenți și dirigenții, a organizat dezbaterile temel „Copilul la vîrstă pubertății”. Expunerile au fost făcute de un

„Am muncit toldeana sub îndrumarea partidului, urmînd linia trasată de partid”. El arată apoi că n-a muncit singur pentru înflorirea gospodăriei pe care o conduce și care are creșă model pe regiune, cantină-restaurant, staționar medical și cabinet dentar propriu. Scrisoarea scoate în relief roadele muncii în colectiv. Tov. Dogariu vorbește și despre rîvna cu care muncesc toți membrii gospodăriei.

Dar greutăți în muncă n-a avut acest erou al muncii socialiste? Ba da, dar... „niciodată nu am văzut în primul rînd greutățile pe care trebuia să le înfrunt, ci țelul la care trebuia să ajung. Greutățile pe care le-am întîmpinat n-au fost o piedică în realizarea planurilor trasate de partid. Mi-am încordat voința și le-am învins”.

Cuvintele cu care își încheie eroul muncii socialiste scrisoarea i-au entuziasmat pe elevi: „Mă uit peste capetele voastre și parcă și văd printre voi pe viitorii eroi ai muncii socialiste, purtătorii de mîine ai stîndardului muncii, pe care îl purtăm noi azi”. Optimismul desprins din aceste mînunate cuvinte i-a făcut pe elevi să capete mai multă încredere în posibilitățile lor și mai multă dragoste de muncă.

În zilele următoare, discuția noastră pe baza scriorii primite și-a arătat roadele.

medic și de un profesor de psihologie. Primul s-a ocupat de problema dezvoltării copiilor din punct de vedere fiziologic, iar cel de-al doilea a făcut cunoscută latura psihologică-educativă a problemei. Cei prezenți, părinți și educatori, s-au ales cu o mulțime de cunoștințe folositoare ce pe urma acestei ședințe. Părinții pot fi îndrumați de asemenea să citească literatură de specialitate. Scotesc totodată necesar ca dirigenții să poarte discuții individuale cu ei, arătîndu-le cum ar putea discuta, la rîndul lor, cu copiii. Aci se face simțită necesitatea unei colaborări strînse, de ajutorare reciprocă între medicul școlii și profesorii dirigenți, între aceștia și părinți.

Informațiile pe care le dăm copiilor în problema amintită pot fi comunicate de medici în orele de dirigenție rezervate problemelor sanitare sau, cînd e cazul, în cursul discuțiilor „între patru ochi”. Informațiile să fie date în așa fel încît copilului să nu i se taie îndrăzneala de a mai întreba cînd se va găsi în împrejurări dificile.

În afara îndrumării directe date de către pedagogi, medici și părinți mai trebuie folosite și alte mijloace pentru educarea copiilor într-un spirit sănătos. Astfel, este necesară obișnuirea cu curățenia și ordinea, cu gimnastica, sporturile, excursiile, activizarea elevilor la învățatură și la efectuarea muncilor patriotice, pentru utilizarea energiei lor în dezvoltare în forme de activitate controlate. De o deosebită importanță pentru justa orientare a copiilor este controlul lecturilor, lupta susținută împotriva cărților pornografice. Condițiile existente la noi în țară, unde nu se editează astfel de cărți, ne ușurează sarcinile în această privință.

„O problemă dificilă” — spun unii atunci cînd vorbesc despre problema dezbătută în articolul de față. Și de aceea o ocolesc. Este în adevăr vorba de o problemă dificilă, dar aceasta nu ne dă dreptul să o evităm, ci ne impune să ne preocupăm cu seriozitate de rezolvarea ei.

Prof. JENO SZIKSZAY
Brașov

Cum procur și cum păstrez materialul didactic

O preocupare însemnată în activitatea mea de profesor de științe naturale și agricultură o constituie organizarea unui cabinet de material didactic în care să am la îndemână cele mai variate și mai caracteristice piese necesare pentru predarea temelor indicate de programă.

Pentru lecțiile de agricultură am adunat și continui să adun mai multe soiuri de plante. Am pregătit pentru conservat aceste plante în felul următor. Le-am spălat bine, le-am introdus în soluție saturată de sulfat de cupru, în care le-am ținut 2-3 zile, în funcție de consistența țesuturilor lor. După aceea le-am scos și le-am spălat de mai multe ori, până când apa a rămas limpede. Le-am lăsat o vreme ca să se scurgă și apoi le-am introdus în borcane de mărime potrivită. Am turnat peste ele formalină în concentrație de 3 la sută.

Așa am conservat diverse fructe și plante, ca tomate timpurii, semitimpurii și tardive, pălăgele vinete, ardei gogoșari, roșii, castraveți, varză, gulii etc. De asemenea, am conservat fructe ale diferitelor specii de pomi fructiferi.

Pe de altă parte, în lădițe și cutiute confecționate de elevi, obișnuiesc să semăn din timp

unele plante pe care le cresc în condiții de seră pentru a mă servi de ele în cazul lecțiilor predate într-un anumit timp când plantele respective nu se găsesc în condiții naturale.

Un alt exemplu de procurare a materialului didactic îl constituie împăierile. Acestea se pot realiza cu cheltuieli materiale infime. Procedeele folosite la împăieri le aleg în funcție de mărimea animalelor sau a păsărilor ce urmează a fi împăiate. Astfel, la cele mai mici m-am rezumat, înainte de împăierea propriu-zisă, doar la îndepărtarea organelor interne și dezinfectarea cavității interioare. Când a fost vorba de păsări și animale mai mari a trebuit să le jupoi, să le îndepărtez organele interne și o parte însemnată din schelet, în afară de scheletul membrilor și al capului. În acest caz scheletul trebuia înlocuit cu sirmă care redă forma, mărimea și poziția naturală. Așa mi-am confecționat o mare parte din materialul didactic necesar la zoologie pentru predarea lecțiilor despre mamifere rozătoare, carnivore, insectivore, păsări scurmoșoare, agățătoare, picioaroage, răpitoare de zi și de noapte etc.

Și animalele conservate sînt de cea mai mare utilitate în predarea lecțiilor de botanică, agricul-

tură și zoologie. Pentru conservarea reptilelor, batracienelor, peștilor, crustaceelor, moluștelor, viermilor etc. am procedat astfel: am introdus în borcane animalele fixate pe o bară de sticlă, într-o poziție potrivită, spre a putea fi bine văzute de elevi, apoi am turnat peste acestea formalină dizolvată în apă, în concentrație de 4-5 la sută.

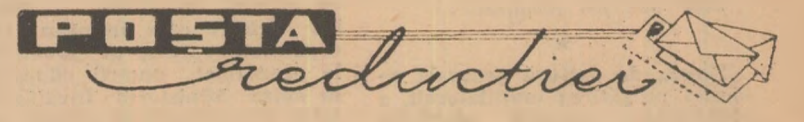
Nu numai confecționarea, ci și păstrarea materialului didactic e o sarcină importantă a profesorului. Etichetarea fiecărui borcan și animal împăiat, aranjarea după un criteriu sistematic, completarea borcanelor cu formalină atunci când este necesar sînt cerințe obligatorii pentru îngrijirea laboratorului școlar. Antrenarea elevilor la această acțiune îi determină să îndrăgească științele naturale, trezindu-le dorința de a-și lărgi orizontul cunoștințelor.

Profesorii de științe naturale nu trebuie să precupețească nici un efort atunci când e vorba de completarea laboratorului școlar cu noi materiale didactice.

Prof. CORNEL GHEJU
Școala de 8 ani
din comuna Sinersig,
raionul Lugoj,
regiunea Banat

Membrii cercurilor de artă decorativă au dobîndit, sub îndrumarea profesorilor, măiestrie și simț artistic.

Octavian Bolea comuna Cos-
tești, raionul Vaslui.

Potrivit instrucțiunilor nr. 24277/1960 ale Ministerului Învățămîntului, obligația de muncă a cadrelor didactice care studiază în învățămîntul superior fără frecvență pentru a-și ridica calificarea profesională se reduce la activitatea didactică și metodică. Prin urmare, în obligația de muncă a acestora nu intră și activitatea de culturalizare.

Conducerile de școli și organele de învățămînt au datoria să sprijine cadrele care se califică prin cursuri fără frecvență. Acestea beneficiază de asemenea, pentru prezentarea la examene, de un concediu fără plată de 30 de zile, în afara concediului lor de odihnă.

C. Ghigulescu, Buzău.

Orele cumulate în învățămîntul seral de către cadre didactice care au norma didactică la cursurile de zi sînt retribuite cu cota corespunzătoare calculată la 40 la sută pentru 1/2 normă din salariul funcției îndeplinite, în care se include și sporul de 10-15 la sută pentru predarea la cursurile serale.

În ceea ce privește cadrele didactice care își completează norma didactică cu un număr de ore la învățămîntul seral, salariul se calculează separat pentru orele prestate la cursurile de zi și separat pentru orele prestate la învățămîntul seral, pentru care de asemenea se acordă sporul corespunzător de 10-15 la sută.

Georgică Liviu comuna Mără-
cine, raionul Băilești.

Potrivit instrucțiunilor de aplicare a Hotărîrii nr. 1059/1959, directorii școlilor de 8 ani care cuprind pînă la 7 clase de elevi au norma didactică de predare de 6 ore săptămînal. Această normă este obligatorie și face parte din timpul de muncă al directorului, pentru care este retribuit cu salariul corespunzător gradului, studiilor și vechimii, la care se adaugă indemnizația de director.

Menționăm că norma didactică de predare stabilită nu este retribuită suplimentar. Se retribuește suplimentar numai orele care depășesc această normă și care sînt considerate cumul.

Grigore Petcu, Brăila.

În cazul cînd predați în specialitatea la care vă dau dreptul studiile, dacă la 1 august 1959 aveți o vechime în învățămînt de peste 5 ani și ați urmat cursurile de perfecționare la care ați fost programat puteți beneficia de acordarea gradului definitiv fără examen.

Gradul definitiv se acordă la propunerea ministerului căruia îi este subordonată școala, pe baza actelor de studii și vechime și a rezultatelor obținute în muncă.

Mihail Dimian, Caraocal.

Potrivit instrucțiunilor de aplicare a Hotărîrii nr. 1059/1959, obligația didactică de predare pentru profesori — în cazul constituirii noimei anuale — este de 630 ore sau 700 ore, în funcție de specialitatea pe care o predau. Pentru această normă cadrele didactice primesc lunar, pe timpul anului școlar, salariul integral la care le dau dreptul studiile, vechimea și gradul obținut, indiferent dacă numărul orelor predate săptămînal variază de la un trimestru la altul.

Orele care depășesc norma didactică anuală prevăzută mai sus sînt retribuite prin cumul cu suma corespunzătoare salariului de bază și proporțional cu numărul orelor cumulate. Orele cumulate sînt plătite și pe timpul vacanțelor de iarnă și primăvară, dar nu sînt plătite în vacanța de vară, cînd cadrele didactice primesc indemnizația de concediu de odihnă (1 iulie-31 august).

Valeriu Danielescu comuna Schi-
tu-Duca, raionul Iași.

Potrivit instrucțiunilor Ministerului Învățămîntului, cererile de transferare ale cadrelor didactice din învățămîntul de cultură generală, însoțite de acte doveditoare pentru motivarea transferării, se depun în cursul lunii februarie a.c. la secțiunile de învățămînt raionale (orașenești) în raza cărora funcționează cei în cauză, indiferent de localitatea (raionul sau regiunea) în care se solicită transferarea.

**Constantin Munteanu, Cra-
iova.**

Profesorii care sînt în curs de calificare au dreptul să fie salarizați ca profesori II, după promovarea anului III de facultate, numai dacă urmează o facultate pregătitoare de cadre didactice și continuă studiile, pînă la terminarea lor. Acest lucru este precizat prin instrucțiunile de aplicare a Hot. 1059/1959.

Dvs. nu puteți beneficia de această prevedere, întrucît Institutul politehnic nu pregătește cadre didactice pentru învățămîntul de cultură generală. Pînă la terminarea studiilor veți fi salarizat pe baza absolvirii școlii medii, cu salariul prevăzut pentru învățător I.

La startul unei competiții școlare

Competiția de gimnastică a elevilor din clasele a V-a și a VI-a ale școlilor Capitalei, dotată cu „Cupa orașului București”, a antrenat în întreceri 12.000 participanți — cifră cu adevărat impresionantă. Inițiată de secția de învățămînt a Capitalei, această competiție a fost larg sprijinită de comitetul orașenesc U.T.M., Consiliul orașenesc U.C.F.S. și ziarul „Informația Bucureștilui”. O contribuție însemnată la succesul ei au adus și numeroși directori de școli, printre care în special directorii școlilor de 8 ani nr. 56 (raionul 23 August), nr. 128 (raionul V. I. Lenin), nr. 26 (raionul 1 Mai), nr. 97 și nr. 111 (raionul N. Bălcescu), nr. 169, nr. 175 și nr. 181 (raionul Grivița Roșie).

Specialiștii prezenți la finală — cadre didactice din învățămîntul de cultură generală și de la I.C.F., antrenori etc. — au fost unanimi în a recunoaște că această competiție a reușit să ofere nu numai un spectacol plăcut și bine organizat, ci și un important punct de reper în ceea ce privește munca de perspectivă. Într-adevăr, micii gimnaști, deși la o vîrstă fragedă (11-13 ani), s-au prezentat peste așteptări. Ei au interpretat cu dezinvoltură noile exerciții de clasificare pentru copii stabilite de federația de specialitate în colaborare cu Ministerul Învățămîntului, impunîndu-se atenției generale atît prin mișcărilor ample, elegante și expresive la sol, cît și prin „deschiderile”, „aterizările” și „ieșirile” sigure la sărituri.

Faptul că într-un timp relativ scurt — căci practic profesorii n-au avut la îndemînă decît două-trei luni de lucru — tinerii participanți au reușit să facă asemenea progrese se datorează străduinței, entuziasmului și competenței cu care au muncit aproape în toate cazurile profesorii de educație fizică. În mod deosebit s-au distins prin munca lor profesorii **Maria Stăpinoiu, Adalgiza Radu, Mioara Atanasiu, Ecaterina Ghimbra, Victoria Ghișoiu, Maria Barab, Florina Niculescu, Gh. Diaconu, Ștefania Găină, Ofelia Mînzărescu și Elena Treștoreanu.**

Printre elevi se cuvin neapărat evidențiați **Costinela Amărieș, Sanda Dufu și Eugenia Neagra** din echipa campioană (Școala nr. 111), **Maria Rosnovcanu** (Școala nr. 128) **Gabriela Jogat** (Școala nr. 97), **Lidia Mateescu** (Școala nr. 156), **Liliana Voiculescu** (Școala nr. 26), **Dorin Cecan, Marin Ciobanu și Cornel Varban** (Școala nr. 169) care au

obținut locul I la finală, **L. Tănăsescu** (Școala nr. 56), **E. Mitrache** (Școala nr. 31), **P. Leabu și A. Nițescu** (Școala nr. 175).

Ce este de făcut pentru a dezvolta pe mai departe pregătirea tinerilor gimnaști? În această direcție, organizatorii competiției s-au gândit la înființarea unor centre de inițiere fie la nivelul fiecărui raion, fie pe oraș. Este o problemă care-și va găsi, sperăm, rezolvarea într-un viitor apropiat.

EFICIENȚĂ

(Urmare din pag. 1)

Iată, de pildă, o problemă legată de planul operativ de muncă, pe care trebuie să și-l alcătuiască săptămînal fiecare director de școală. Un asemenea plan trebuie să fie oglinda celor mai importante sarcini ale școlii în etapa dată, oglinda măsurilor care se iau pentru rezolvarea lor. Ce se întîmplă însă atunci cînd planul arată ca cel de la Școala de 8 ani din comuna Lăloaia, regiunea Bacău, pe care îl prezentăm aici: „Luni — se vor procura butuci; marți — se va construi o dependință; miercuri — se va construi masa materialului didactic; joi — se va face registrul muncii metodice; vineri — se vor stivii lemnele de foc; sîmbătă — se va tăia scîndura”? Lăsînd la o parte faptul că într-o săptămînă întreagă munca directorului este consacrată aproape exclusiv problemelor de ordin administrativ, că planul nu pomenește nimic despre asistența la ore sau despre aspectele privind conținutul procesului instructiv-educativ, atunci cînd se referă la munca metodică se rezumă la a consemna doar necesitatea de a se alcătui un registru al acesteia. Fără doar și poate că, astfel concepută, „planificarea” directorului nu este de natură să dea roadele așteptate. Nu este de mirare că în aceeași școală planurile de muncă ale comisiilor metodice prevăd dezbaterile unor teme generale, de tipul „Metode de învățămînt”, „Educația comunistă”, „Metodica predării aritmeticii” etc. Organizarea unor dezbateri pe astfel de teme vaste, pe lîngă că implică discuții generale ce nu pot cuprinde de fapt multitudinea problemelor, sînt și departe de a-i ajuta direct pe învățători și profesori să muncească mai bine, să-și pregătească mai temeinic elevii.

În sfîrșit, o sugestie — de fapt, un ecou la inițiativa la care ne-am referit: „Cupa Orașului București” să intre în tradiția școlărilor noștri. Deci, din toamnă, stari într-o nouă ediție. De asemenea, socotim indicată extinderea acestei inițiative și în alte orașe, ca de pildă Brașovul, Clujul, Iașul, Constanța, Timișoara, etc., unde gimnastica și-a cucerit în ultimii ani mulți adepți.

TIBERIU STAMA

La fel, dacă directorul asistă la lecții pentru ca după aceea să aducă — așa cum s-a întîmplat, bunăoară, la Școala de 8 ani din Răchitișul de Jos — observații de genul „lecția a fost încadrată în timp, lecția și-a atins scopul, s-a folosit material didactic”, acesta nu a constituit decît timp pierdut.

Se poate întîmpla să auzi pe un profesor mărturisind, și pe bună dreptate, că a făcut numeroase eforturi, că a vizitat familiile elevilor, că și-a pregătit cu regularitate lecțiile, că a participat la ședințele comisiilor metodice și că în general a făcut tot ceea ce se cere unui profesor conștiincios.

Totuși, rezultatele nu sînt cele așteptate. O cercetare mai atentă a faptelor îi arată că în astfel de cazuri nu au fost îndeplinite decît formele, rupte de adevăratul lor obiectiv, că la „vizita în familie” nu s-au cercetat cu de-amănuntul cauzele pentru care elevul nu învață sau nu e disciplinat și nu s-au luat măsuri pentru a fi înlăturate, ci s-a purtat doar o discuție „informativă”, că „pregătirea pentru lecții” nu a avut în vedere cerințele și condițiile specifice clasei, că „participarea la ședințele comisiei metodice” a fost indiferentă și pasivă etc.

Trebuie să privim întotdeauna fiecare aspect al muncii noastre, fiecare acțiune pe care o inițiem prin prisma eficienței ei, prin prisma rezultatelor la care trebuie să ne ducă.

Marea majoritate a colectivelor de cadre didactice din școlile patriei noastre au în vedere această importantă cerință, ceea ce asigură de altfel succesul muncii lor, al eforturilor depuse pentru instruirea și educarea tinerei generații.